

pimuksen sillan itävaltalaisen hankkijan kanssa. Tässä on esillä valuuttakysymys ja tästä asiasta on nyt riitaa ja taistelua näinä päivinä käyty sanomalehtienkin palstoilla ja siitä on viime päivinä päivälehdissä näkynyt uutisia. Täytyy sanoa, että meillä meikäläisten ministerien kanssa on ollut asiassa aika hyvä yhteistyö ja kuten ministeri Tervo sanoi, lisenssitoimikunnassa ja etenkin kone- ja raaka-ainetoimikunnassa ja tuossa viimeksi perustetussa "romu"-toimikunnassa, ja tässä lisenssikysymyksessä on nyt viime aikoina saatu järjestys aikaan ja nykyisin tosiaankin lisenassejä myönnetään hyvin harkiten ulkolaisille tuotteille, mutta sen sijaan aikaisempi lisenssitulva vaikeutti kyllä suuresti tilannetta.

T e r v o : Halusin vielä muutaman sanan käyttää tuodakseni esille nimittäin sen näkökohdan, että lisenssipolitiikka on huomattavasti muuttunut viime keväästä lähtien. Tuo lisenssitulva on tosiaankin huomattavasti tyrehtynyt ja uusia lisenassejä on myönnetty erittäin kireästi, kuten tiedetään, ja tämä on osittain luettava sen uuden lisenssitoimikunnan ansioksi, joka aloitti työnsä viime maaliskuussa.

Minä en malta tässä yhteydessä, koska minä olen poliitikko, olla toteamatta, että SAK on muuten erikoisen voimakkaasti arvostellut tämän uuden lisenssitoimikunnan nimittämistä. Kuitenkin käytännössä on asia niin, että tämä uusi lisenssitoimikunta on ainakin niiltä osin, jotka ovat koskeneet uusia lupia ja niiden myöntämistä, hoitanut asioita paljon paremmin. Mutta meillä yleensä käsitetään lisenassi, siis esim. Suomen Pankin taholla ja valtiiovallan taholla, ulkomaankaupan taholla arvopaperiksi, joka on verrattavissa vekseliin, niin että ne katsovat, että jos lisenassi on myönnetty, niin sitä yleensä ei voida peruuttaa. Ja viime

vuoden aikana se vanha lisenssitoimikunta eli jonkunlaisen "hurraa"-mielialan vallassa ja myönsi tosiaankin lisenassejä tavattoman runsaasti ja niitä vastaan on nyt tässä tapeltu jo yli puoli vuotta ja on ollut tarkoitus tarkistaa ja peruuttaa sellaiset lisenassit, joiden johdosta ei vielä ole ehditty ryhtyä siis sellaisiin toimenpiteisiin, että esim. tilaus on tehty, mutta nämä lisenassin saajat, mm. toveri Paananen, joka myöskin fungeeraa tässä lisenssipolitiikassa, he koettavat pitää kaikin keinoin huolen siitä, että he voivat esittää sellaisen todistuksen, että joihinkin toimenpiteisiin on ryhdytty, ja lisenassin peruuttaminen tästä syystä on yleensä erittäin vaikea asia.

Sitten siihen valuuttajuttuun minä vielä haluaisin sanoa, että ei jäisi mitään väärinkäsityksiä, että meillä on Suomen Pankin tilaston mukaan tällä hetkellä valuuttavaranto noin 10,5 miljardia markkaa, kun se huipussaan ollessaan oli noin 24 miljardia, mutta tämä uusi luku, 10,5 miljardia, antaa tätä hiukan valoisan kuvan asiasta. On nimittäin niin, että tähän lukuun eivät sisälly ne valuutat, joiden kanssa me pääasiassa kauppaa teemme, nimittäin punta ja dollari. Meillä ei ole niitä. Sen sijaan meillä on sellaisia ulkolaisia valuuttoja, kuin sanotaan nyt esim. Israelin rahaa ja Turkin ja Argentiinan rahaa sekä Tshekkoslovakian rahaa, joka on siis sellaista valuuttaa, joilla me emme voi yleensä ostaa ja tuotteitamme vaihtaa niistä maista, joista tarvitsisimme. Nyt on asia esim. niin, että Argentiinan rahaa on voitu hiukan vaihtaa ja käyttää kauppamarkkinoilla, siis muuntaa joksikin toiseksi valuutaksi, ja sillä tavalla tehdä kauppvoja, mutta siitäkin on täytynyt hyväksyä 30 %:n kompensatio, joka taas nostaa hintoja.

Tällaisissa vaikeuksissa me tällä hetkellä elämme, niin että kun on täytynyt suhtautua kireästi joihinkin hyvinkin välttämättömiin tuontitapauksiin, niin se johtuu siitä syystä, että vaikka

olisi kuinka rikkaan talon poika, niin kun ei ole rahaa, niin ei ole rahaa, eli, että kun ei ole valuuttaa, niin ei ole eikä sil- le mitään voi tässä vaiheessa.

Liite N:o 9/12.10.52

Keskustelu:

K u u k k a n e n : Täytyy pyytää anteeksi, että joudun niin usein käyttämään puheenvuoroa, mutta se johtuu siitä, että valitettavasti puoluetoimikunnassa olevat SAK:n edustajat Sumu ja Lindblom eivät ole voineet ammattiyhdistysviikon johdosta saa- pua tänne, vaan ovat puhujamatkoilla.

Minä tässä työllisyyskysymyksessä kiinnittäisin siihen huo- miota sen vuoksi, koska tällä kohtaa mainitaan metalliteollisuu- den työllisyyskysymyksestä, että se on ollut ainakin suurin piir- tein tyydyttävä. No, jos raskaan metalliteollisuuden piirissä näin tilanne suurin piirtein on, on sielläkin tosin eräillä aloilla olemassa osatyöttömyyttä, lyhennettyjä työviikkoja. Mutta kaikkein vaikein on tilanne kevyen metalliteollisuuden piirissä, esim. autoteollisuudessa, joka osittain on myös ras- kasta teollisuutta, mutta autokoriteollisuus sekä polkupyöräteol- lisuus ja raaka-aineteollisuus ovat aloja, joissa työttömyyttä ilmenee, ja mikä ihmeellisintä, esim. rakennusaineteollisuudes- sa on puutetta rakennustarvikkeista. Lasia ei tahto saada mil- lään ihmeellä. Lasitehtaat seisovat kesällä 2 - 3 kuukautta ja tällä hetkellä on ikkunalasista hirmuinen pula. Samoin on heloi- tustarvikkeista hirmuinen pula. Niitä on kyllä, pääasiassa ulko- laisia huomattavalta osalta, ja omassa maassa meillä on heloitus- tehdas mm. Tampereella Exelcior, joka työskentelee lyhennettyä työviikkoa, eikä kaupoista tahdo silti saada ostaa tavaraa. En tiedä, mistä tämän tilanne johtuu, koska en ole siihen perus- teellisesti tutustunut. Minä tiedän ainoastaan sen, että meille

tulee jatkuvasti kirjeitä työpaikoilta, ammattiosastoilta, joissa sanotaan, että jälleen on sen ja sen osaston työviikkoa lyhennetty yhdellä tai kahdella päivällä tai muutamalla tunnilla tai pistetty muutamia työntekijöitä kävelemään. Siis pääpaine tällä hetkellä työllisyyskysymyksessä on lähinnä mainitsemieni rakennustarvikkeiden alalla ja juuri autoalalla. Se on tosin siellä ymmärrettävää, koska meidän maahamme on tuotettu runsaasti uusia autoja ulkoa, jotka eivät tarvitse pitkiin aikoihin korjausta. Mutta toiselta puolen esim. Helsingin kaupunki ja rautatiet ovat kyllä halukkaita tuomaan valmiita autoja meidän maahamme, linja-autoja, moottorijunia, vaikka niitä kotimaassakin pystytään täysin hyvin valmistamaan, ei tosin moottoreita, vaikka kyllä moottoreitakin meillä tehdään, koska siinä me emme ole kilpailukykyisiä ulkomaihin verrattuna, mikä rehellisyyden nimessä mainittakoon, mutta autokorit ja autojen alustat pystytään kyllä hyvin kotimaassa valmistamaan. Näin on laita esim. Valmet-yhtymän laitoksiin nähden, jotka valmistavat ja pystyvät valmistamaan täysin ulkomaihin verrattuna yhtä hyviä ja kilpailukykyisiä tuotteita. Siitä huolimatta maahan haluttaisiin ostaa ja tuottaa valmiina ulkolaisia autoja. Ja esim. Helsingissä on Autoteollisuus Oy, jonka työntekijämäärä on tähän saakka ollut 170, mutta tällä hetkellä pudonnut 70:een. Siellä seisoo valmiita Sisu-autoja lähes 100 kappaletta odottamassa myydyiksi tulemistä. Tällä alalla siis on selvää työttömyyttä olemassa ja työllisyystilanne melko vaikea. Työntekijäin mielialat ovatkin sen vuoksi nyt olleet hyvin ärtyneitä ja tästä esim. kommunistit näillä työaloilla ovat juuri viime aikoina voineet tehdä hyvin voimakkaasti propagandaa ja se on myöskin tuottanut sellaista jälkeä, ettei ole hauskaa näillä työpaikoilla hoitaa asioita, koska työntekijät ovat niin ärtyneitä, ja

sen vuoksi kommunistien propaganda työllisyyskysymyksessä menee siellä heihin kuin voi puuron silmään. Niinpä esim. meidän tunnettu jäsenhankintamme, jäsentenkeräyskampanja metalliliiton piirissä ei ole tuottanut odotettuja tuloksia eikä kiinnostus siihen ole ollut toivottua, kun sen sijaan työllisyyskysymys on asia, jonka taakse kyllä helposti saadaan ääniä ja nimiä. Tässä sattui tapaus Katajanokan telakalla, niin että kun siellä eräältä osastolta pantiin kolme miestä pois, niin työläiset istuivat puoli päivää. Mielialat ovat niin kireitä. Työttömyyskysymys herättää ihmetystä juuri sen vuoksi, kun sitä vallitsee ja esiintyy sellaisillakin aloilla kuin esim. rakennusteollisuudessa, jossa ei kaiken järjen mukaan pitäisi työttömyyttä olla. Herättää myös kummastusta, miten kotimaassa joku lasiteollisuus saattaa pitää tehtaansa seisomassa kuukausikaupalla, ja sen sijaan rakentajat eivät saa lasia. Menkääpäs ja rikkokaa esim. täällä Helsingissä jokin ikkunaruuu, niin ette saa kaupasta ostaa uutta ruutua tilalle (Kokouksesta: Siitä joutuu putkaan). Ja sama on tilanne rakennushelojen kohdalla, joita on tuotettu ulkomailta aika runsaasti, mutta joita ei silti saa ostaa kaupoista.

Tässä on ilmeisesti jotakin mätää. Ja tilanteella voi olla jotakin yhteyttä esim. Työnantajain Keskusliiton eräiden ohjeiden kanssa, joiden mukaan eräänlainen "suhteellisen riittävä työttömyys" on tarpeellista työläisten palkkojen kurissa pitämiseksi.

O j a n e n : Tässä työllisyyttä koskevassa ja seuraavassa kotimarkkinateollisuutta koskevassa kohdassa sen toisessa kappaleessa puhutaan kuutiometrimääristä, mitä on valmistunut rakennuksia. Siinä on kyllä vakava tosiasia. Näkyy kuitenkin, että tuomäärä on vain melko vähän sinänsä pienentynyt. Mutta ilmeisesti asuntorakennustoiminnan kohdalla, asutustoiminnan kohdalla on

huomattavasti vähemmän rakennustoimintaa käynnissä kuin edellisinä vuotena. Ilmeisesti rakennusosalalla tämä pienentyminen ei johdu siitä, ettei lupia olisi myönnetty, vaan se johtuu pääasiassa lainoituskysymyksistä. Kuntien rakennustoiminta tällä hetkellä monessakin kunnassa on pysähdyksissä, ainakin meillä, sen vuoksi että ei saa rahoituksia järjestymään, vaikka mitä keinoja hyvänsä käyttäisi. En tunne keinoja tietenkään, mutta kiinnittäisin huomiota siihen puoleen, että mikäli valtiolla on mahdollisuuksia, se koettaisi tätä rahoituspuolta jollakin tavalla järjestää, sillä työllisyyskysymyksen kannalta on rakennustoiminta ensiarvoisen tärkeää, koska se säteilee ja heijastaa kotimarkkinateollisuudesta hyvin laajalle alalle.

Sitten oikaisisin toveri Kuukkasen edellistä puheenvuoroa, kun hän puhui lasiteollisuudesta, miten siellä tehtaot ovat seisoneet. Nehän ovat seisoneet, eräät kolmisen kuukautta, mutta minun tietääkseni eivät ikkunalasitehtaot, joita on Lahdessa ja Riihimäellä, ole seisoneet, ja mikäli ne ovat olleet pysähdyksissä, niin ne ovat olleet pysähdyksissä ainoastaan sen ajan, jolloin aivan pakosta täytyy uunit laskea tyhjiksi. Sen ajan ne kai ovat olleet seisauksissa, ehkä pari kuukautta, sillä niiden täytyy tuon vuoksi määrätyn ajan olla seisauksissa. Mutta muuten eivät siis nämä ikkunalasitehtaot ole olleet pysähdyksissä. Se kyllä taas pitää paikkansa, että ikkunalasista meillä on miltei jatkuvasti ollut puutetta. Ilmeisesti sitä suurta rakennustoimintaa, mikä meillä on, nämä kaksi ikkunalasitehtasta eivät ole pystyneet täysin tyydyttämään.

Tämä työllisyyskysymys tai työttömyyskysymys - puhutaan nyt siitä työttömyyskysymyksenä, koska sitä työttömyyttä on, tätä työttömyyttä esiintyy epätasaisesti eri paikkakunnilla. Meillä esim.

viime vuonna ja näinä edellisinä vuosina on ollut niin paljon rakennustoimintaa, että sellaista ei koskaan esim. Riihimäen kauppalan historiassa ole ollut. Mutta nyt meillä on sitä ollut huomattavasti vähemmän ja tästä johtuen työttömyyttä myöskin Riihimäellä on ollut ja työttömyyskortisto on ollut auki 6 viikkoa ja työttömyystöissä on ollut miehiä ja naisia. Minä en näitä viime viikkosen lukuja muista tarkkaan, mutta on se ollut siinä 100:n paikkeilla, ja tällaisen pienen kauppalan kohdalla se osoittaa siis hyvin vakavaa suuntaa. Mutta tästä asiastahan minä tänä päivänä puhuinkin erään ministerin kanssa, niin etten minä siitä katso täällä olevan syytä puhua sen enempää. Minä pyysinkin tämän puheenvuoroni oikaistaakseni toveri Kuukkasen edellistä puheenvuoroa, mikäli se sitten oikaisu on, mutta oletan, että se oikaisu on.

Keskustelu:

H u l t : Lienee paikallaan kiinnittää huomiota eräisiin seikkoihin ja nimenomaan siihen, mikä on ollut erimielisyyden aiheena sosialidemokraattien ja maalaisliiton välillä maataloustuotteiden hintakysymyksessä.

Mielestäni sosialidemokraattien kannanotto tässä asiassa on ollut aivan oikea ja pitää minun mielestäni pitääkin pää kylmänä, että näin menetellään edelleenkin, sillä maatalouden kannattavuutta ei ratkaise missään tapauksessa hintakysymys, koska meidän maataloutemme on valtaosaltaan pienviljelysvaltaista ja siinä suurimmalta osaltaan ei liikene liioin myyntiin. Tänne tullessani ja matkustaessani linjavaunussa, oliko se tuolla Orimattilan kohdalla, seurasin erästä keskustelua siellä autossa, joka kuvasi hyvin sitä, minkälainen maatalouden asema nykyisellään on viljan hintakysymyksenkin kohdalla. Siinä oli kysymys sellaisesta tilasta, jossa on peltopinta-ala yli 40 hehtaaria, tila on koneellistettu, on mm. leikkuupuimurit ja muut, ja sitten tilalla on aika tyydyttävät karjakartanot, mutta karja on hävitetty kahteen lehmään, koska on havaittu, että viljan viljelys on edullisempaa ja kannattavampaa nykyisilläkin hinnoilla. Näin ollen silloin viljan hintakysymyksen ratkaiseminen siinä mielessä, että sitä korotettaisiin, ei ole mitenkään ajankohtainen. Mutta on kokonaan eri kysymys, millä keinoin sitä maata viljelevän väestön elintasoja kohotetaan, ja ainakin niillä alueilla Kuopion läänissä, josta olen, tämän kysymyksen ratkaisee ennen kaikkea se, onko pienviljelijöillä mahdollisuus saada sivusta ansiotuloja. Se on se, joka ratkaisee tämän kysymyksen siellä. Silloin, jos näitä sivuansioita, siis met-

sätöitä, ei ole riittävästi, niin silloin näiden pienviljelijäin taloudellinen asema on heikko, mutta silloin kun niitä on riittävästi, niin se on hyvä. Se on havaittu viime vuosina.

Mitä taas tulee siihen, kun on väläytelty, että maitotaloustuotteiden hinnoissa olisi ehken mahdollisuus niitä alentaakin, niin siinä saattaa sellainen mahdollisuus ollakin, mutta mahdollisesti se on niin huono kysymys sille tielle lähtä, että sille ei meidän sosialidemokraattien ainakaan kannata liioin ohjautua.

Verotuskysymys maatalouden kohdalla olisi eräs sellainen asia, johon voitaisiin vakavasti kiinnittää huomiota. Ja minä sanoisinkin, että sosialidemokraattiset edustajat eduskunnassa ja kaikissa portaissa, missä on mahdollisuus vaikuttaa, kiinnittäisivät siihen epäkohtaan huomiota, että nykyisillään kunnallisverotus tapahtuu maatalouden kohdalta arvioverotuksena. Valtionverotuksen kohdalla on annettu ohjeet oman työn arvon määrittämisestä, mutta ei ole kunnallisverotuksessa ja näin ollen kunnallisverotuksessa saat-
taa olla tapauksia, että on tilanomistaja, jolla on viljeltyä peltoa alle 2 hehtaaria, ja taas toinen tilanomistaja, jolla on 8 peltohehtaaria, mutta niiden työn arvot ovat aivan samanlaiset. Tässä on ilmeinen epäkohta, joka on kai yleinen melkein kaikissa maalaiskunnissa. Pitäisi pyrkiä siihen - ehkä ei aivan yleinen tämä ole, mutta suurimmalta osaltaan, koska kunnallisverotuksessa tapahtuu harkinnan perusteella tämä verotus - ja päästä siihen, että maatalouden hyväksi tehdyn työn arvot pinta-alan mukaan verotettaisiin, se kytkettäisiin hehtaari-perusteisiin (Kokouksesta: Oikein!), ja tämän puolesta kannattaisi sosialidemokraattisen puolueen työkennellä. Ja minä tiedän, että tämä kantaisi myös poliittisesti hyvän tuloksen, jos tälle tielle päästäisiin menemään.

Mitä taas maatalouden kannattavuuteen tulee muuten, niin se linja, jota on noudatettu tuotannon tukemisessa, on varmasti pien-

viljelijäin kannalta katsottuna ehdottomasti oikea linja, ja silloin kun maatalous tukea tarvitsee, niin se tuki annettakoon siinä muodossa, että voidaan tuotantoa kohottaa. Se lisää tuloja tämän ammatin harjoittajille, mutta ei se, jos me muutaman markan koho-
tamme viljan hintaa, sillä se on aivan murto-osa, jotka siitä silloin hyötyvät.

P u h e e n j o h t a j a : Sosialidemokraattisen pienviljelijäin neuvottelukunnan taholta on verotuskysymyksessä kiinnitetty sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän huomiota juuri siihen, mistä toveri Hult mainitsi.

N i l s s o n : Eikö olisi syytä vähän lähemmin keskustella voim hintakysymyksestä tässä yhteydessä. Silloin kun subventiot poistettiin, niin eräänä pääargumenttina oli, että tilanne oli luonnoton sen takia, että kulutus ylitti kotimaisen tuotannon. Sitten poistettiin subventiot. Nyt on tilanne taas samantapainen - joskin päinvastainen. Nyt ei ole myöskään tasapainoa kysynnän ja tarjonnan välillä. Nyt pitää taaskin maksaa subventiota, vain sillä erolla, että se nyt maksetaan ulkomaille ja kuluttajat joutuvat maksamaan melkein kaksinkertaista hintaa, ja sitten vielä kolmannen kerran maksamaan sen tai osan siitä ainakin verotuksen tietä. Miksi ei voitaisi ryhtyä siihen, että palautettaisiin tasapaino kysynnän ja tarjonnan välillä sillä tavalla, että palautettaisiin osa siitä subventiosta, jota oli viime vuonna, koska joka tapauksessa tätä tavaraa tuotetaan toiseen hintaan kuin muita tavaroita, siis kalliimpaan hintaan. Ellei sitä voida tehdä siten, että tuottajain tulot siitä eivät vähene, niin tällaisen liukuvan subvention avulla, joka mahdollisesti ei veisi paljon sen enempää kuin mitä nyt menee vientisubventioon, voitai-

siin parempi tasapaino aikaansaada ja samalla saada myöskin tämän tärkeän elintarvikkeen kohdalla sen verran kulutushinnan alentumista, että se jossakin määrin tasoittaisi vuokrien hinnan korotusta.

T e r v o : Voin kaupasta ja voin tuotannosta voisi sen verran sanoa, että on nyt liioiteltu huomattavasti viennin vaikutusta. Tosiasiassa nyt kyllä on asia se, että me olemme tähän mennessä vieneet voita ulos suunnilleen sen määrän, mikä viime syksynä siinä paniikitilanteessa ostettiin Ruotsista, noin 4 miljoonaa kiloa, ja se saatiin silloin ostetuksi niin edullisella hinnalla, että valtio sai siitä tullituloja ja hinnanerotusta hinnantasausrahastoon, niin että toistaiseksi tuonti ja vienti ja niistä saadut voitot ja kärsityt tappiot menevät vastakkain, ei siinä suuria eroja ole. Mutta se valtion kirjanpito on sellaista, että se, mikä tulee tullitulona ja muulla, se tuloutetaan niin, ettei sitä näy - se ei siis tule suoraan pantavaksi vastakkain.

Tästä meidän voipolitiikastamme on pidetty turhaa hälyä. Esim. kevättalvella, keväällä ja kesän aikana lehdistö kirjoitti ylituotannosta ja muusta ja oli hermostunut, ja olihan vähän aihettakin hermostua. Se näyttikin kyllä silloin sellaiselta. Mutta nyt on asia kääntynyt taas sellaiseksi, että voin tuotanto on noin kuukauden päivät ollut pienempi kuin kulutus ja tämä näyttää olevan jatkuvaa laskua. Meillä on tällä hetkellä noin 100.000 astiaa varastossa, mikä suunnilleen merkitsee sitä, että ensi talvikaudeksi voidaan voin kulutus hoitaa kotimaassa ilman ulkomaisia ostoja, mutta vientiä ei enää voida suorittaa, ellei nyt sitten taas suunta muutu - tämä meidän maatalouspolitiikkamme näyttää olevan sellaista, että siinä konjunktuuuri vaihtuu kuukausittain eikä kenelläkään ole

ennakolta aavistusta, mikä kehitys on. Kesällä huudettiin kananmunien mädäntymisestä ja nyt maataloustuottajat ovat minun kimpussani, tuottajat vaativat, että täytyy tuoda kananmunia maahan, koska he eivät voi enää tyydyttää sairaaloiden tarvetta, ja kuitenkin tästä ei ole täyttä kahta kuukautta, kun minua haukuttiin siitä, että munia on niin paljon eikä anneta vientilisenssejä. Niin että tilanteen ja kysymyksen hoitaminen ei ole niin helppoa tällaiset seikat huomioon ottaen. Asia on nyt niin, ettei meillä ainakaan voin jatkuvaan myyntiin ole enää minkäänlaisia mahdollisuuksia kuluvan talven aikana.

P u h e e n j o h t a j a : Puoluekokouksessa suoritettiin verrattain perusteellinen keskustelu ja siellä esitettiin mm. sosialidemokraattisen pienviljelijäin neuvottelukunnan kanta mainitussa tuotantokysymyksessä. Minä luulisin, että se ehkä tyydyttää myöskin puoluepuolesta. Siinä esitettiin, että tuottajat osallistuisivat myöskin vientierotuksen maksamiseen ja mahdollisesti asia järjestettäisiin niin, että suuremmat tuottajapiirit osallistuisivat suuremmassa määrin siihen. Minä luulisin, että kun tätä asiaa selvitetään siellä Toivosen komiteassa, niin ehkä tämä kanta, mikä puoluekokouksessa esitettiin sos.-dem. pienviljelijäin neuvottelukunnan taholta, tyydyttää puoluepuolesta.

Keskustelu:

K u u k k a n e n : Kuten päivälehdistäkin on näkynyt, vuokrakysymyksessä SAK:n edustaja Lindblom suunnitteluneuvoston työvaliokunnassa ilmoitti, että ammattiyhdistysliike ei voi yhtyä vuokrankorotuspäätökseen tai siihen käsitykseen, että asuntojen vuokria olisi korotettava ehdotetulla tavalla, lähinnä sen vuoksi, koska SAK:n kannan mukaisesti tämä vuokrakysymyskin pitäisi ratkaista yhdessä muiden taloudellisten kysymysten kanssa, pitkän tähtäimen ohjelman yhteydessä, perustellen kantaansa sillä, että tähän mennessä useita tällaisia osaratkaisuja on tehty, jotka ovat merkinneet tavalla tai toisella kuluttajaväestön, lähinnä palkannauttijain elinehtojen kallistumista, ja samalla palkat ovat kiinteästi olleet sidottuina palkkasäännöstelyyn, jota palkansäännöstelyä ei tähän saakka SAK:n esityksestä huolimatta ole korotettu ja muutettu niin joustavaksi, että se suurin piirtein vastaisi nykyajan vaatimuksia.

Kun tarkastellaan tätä vuokrakysymystä, on todettava, että siinä on kaksi vastakkaista ryhmää, toiselta puolen vuokralaiset ja toiselta puolen vuokranantajat, ja jokainen on kai yksimielinen siitä, että vuokralaiset edustavat niistä kahdesta ryhmästä suurinta ryhmää. Jos siis vuokrien korotus toteutetaan, se merkitsee tappiota suuremmalle ryhmälle ja pienemmälle ryhmälle voittoa. Ja tosiasia myöskin on se, että kun tässä esitetään vuokrien korotus näin korkeana, siinä vuokrat nousisivat puutaloissa enimmänsä. Puutaloissa asuvat, lähinnä ainakin kaupunkipaikoissa, asutuskeskuksissa köyhempi väki kuin kivitaloissa, niinikään vanhoissa puutaloissa useimmissa maaseutupaikoissa asuvat työläiset tehtaiden asunnoissa, jotka usein ovat ränsistyneitä vanhoja puu-

taloja. Nämä asunnot olivat aikaisemmin heidän luontoisetuinaan, mutta nyt nämä luontoisedut on heiltä otettu pois niin tarkkaan, että tuskin enää sellaista teollisuuslaitosta löytää, jossa työläisillä olisi asuntoetu palkan lisäksi, joten nämäkin maaseudun teollisuuspaikkakuntien työntekijät joutuisivat juuri tämän korkeimman vuokrien korotuksen kohteeksi, ja kun tiedetään, että näillä paikoilla ammattityöntekijät, korkeimmin palkatut työntekijät voivat enintään päästä 117 - 118 markkaan tunnissa, työntekijä, jolla saattaa olla hyvinkin suuri perhe, ja asuntona on vähäinen maan alle painuva talo tai huoneisto, joka on maan alle painumassa, niin tällainen vuokrien korotus varmasti lisää sitä katkeruutta, mitä he muutenkin jo tuntevat palkkojen alenemisen johdosta. Näillä paikkakunnilla työläisillä ei ole mahdollisuuksia niin vain muuttaa työpaikasta toiseen ja etsiä parempi työpaikka, elleivät he lähde kävelemään maaseudulta asuntokeskuksiin, joissa sielläkin tällä hetkellä vallitsee joko osatyöttömyyttä tai joka tapauksessa työvoiman tarve on täysin täytetty, joten työpaikkoja ei ole niin vain saatavissa. Jos tällainen vuokrien korotus nyt toteutetaan työehtosopimusten ollessa juuri parhaillaan irtisanomisvaiheessa, kuten nyt juuri niitä on useampia kymmeniä työehtosopimuksia, yksistään metalliteollisuuden kohdalta ainakin 12, niin työehtosopimusten uudelleen solmiaminen tuottaa hyvin suuria vaikeuksia. On hyvin vaikeata ammattiliittojen ja SAK:n jatkuvasti ottaa riski siitä, että ne lyövät työehtosopimukset kiinni kysymättä työntekijöiden mielipidettä, niin kuin tähän asti on tapahtunut, koska muuten asioita ei ole saatu hoidetuksi. Ja senpä vuoksi SAK:n kannan mukaisesti tällaisen ratkaisun tekeminen, joka vaikuttaa sekä psykologisesti että tosiasiallisesti työntekijäin mielialoihin, tekeminen olisi siirrettävä siksi, kunnes olemme saaneet sen pitkän tähtäimen ohjelman, kokonaissuunnitelman valmiiksi ja näh-

täisiin, mille tasolle työntekijäin reaalin ansiotaso jäädytetään tai nostetaan tai lasketaan, ja vasta sen jälkeen sen mukaisesti punnittaisiin, kuinka paljon heiltä voitaisiin esim. asunnon vuokriin kupata tästä heidän ansiotasostaan, heidän ansiostaan. Tällä pohjalla on siis SAK esittänyt kantansa ja sillä tuskin on mahdollisuuksia muuttaa sitä tästäkään eteenpäin ja on hyvin suuri vaara olemassa, jos tämä Leskisen teelmä menee lävitse, että SAK ja puolue joutuvat tässä asiassa hyvinkin voimakkaasti ristiriitaan, toisin sanoen tappelemaan toisiansa vastaan.

T i i t i n e n : Minä rohkenen käyttää kokouksen aikaa tällä kohdalla siinä käsityksessä, että asiaan voitaisiin ehkä esittää hieman uusia näkökohtia, joita tässä toveri Leskisen alustuksessa ei vielä ilmennyt, vallankin kun tästä asiasta näyttää kehittyvän suorastaan kabinettikysymys sikäli, että SAK pysyy tiukasti omalla kannallaan.

Minä mielelläni haluaisin viitata Tilastollisen Päätoimiston vuosikirjaan, jossa selostetaan viimeksi suoritettua kiinteistö-laskentaa ajalta ennen sotia. Tämän kiinteistölaskennan mukaisesti mm. Helsingin, Tampereen, Turun, Porin ja Kuopion kaupungeissa, muistaakseni myöskin Kemin kaupungissa asuntojen, siis huoneistojen ja asukkaiden välinen suhde oli suurinpiirtein sellainen, että yhtä asuinhuoneistoa vastasi väestömäärässä noin 4-5 asukasta. Nyt vuonna 1950 suoritettiin myöskin väestölaskennan yhteydessä asuimistiheyslaskenta ja olisi sangen mielenkiintoista tietää, mikä on tällä hetkellä asuntojen ja asukkaiden välinen suhde eri kaupungeissa, varsinkin niissä, joissa kiinteistölaskenta aikaisemmin on suoritettu. Meilläkin tätä kysymystä on myös pohdittu ja saatu ilmi luku, joka osoittaa vallitsevan tilanteen, jonka vertailukohdetta aikaisemmilta vuosilta ei ole saatu. On lähdetty siitä olettamuksesta, että on pidetty vähintään tarpeellisena huoneisto neljää

asukasta kohti, mikä määrä siis oli alhaisempi kuin näissä äskemainituissa kaupungeissa, joista kiinteistölaskenta on aikaisemmin suoritettu. Tässä myös olisi siis täytynyt asukasluvun ja huoneistoluvun olla niissä olosuhteissa, jotta tämä luku olisi saatu. Mutta todettiin, että Mikkelissä 1950 vuoden lopussa oli 15.800 asukasta ja 4.200 asuntoa, toisin sanoen jos neljää asukasta kohti olisi ollut yksi huoneisto, niin huoneistoja oli Mikkelissä laskentahetkellä 150 liikaa. Toisin sanoen tilanne oli kehittynyt näiden sotavuosien jälkeisen voimakkaan rakentelun jälkeen siinä määrin, että asuntotilanne on suhteellisesti positiivisempi kuin ennen sotaa.

Tämä tieto on saatu ennakkotietona tästä väestölaskennan asianomaiselta osastolta ja ennakkotilauksesta sitä paitsi, jotta olisi ollut mahdollisuus saada vertailukohteita muiden kaupunkien kohdalta. Mutta olen vakuuttunut siitä, että kun aikanaan tilastot tulevat julkisuuteen, niin todetaan, että asuinhuoneistojen lukumäärä suhteessa väestöön on huomattavasti korkeampi kaikissa meidän kaupungeissamme kuin ennen sotaa.

Mitä tämä osoittaa ja mitä johtopäätöksiä tässä voidaan tehdä? Jos me ajattelemme asiaa noin johdonmukaisesti, niin voimme tulla vain yhteen ainoaan olettamukseen, siihen, että vanhojen talojen vuokratasea pitämällä alle tuotantokustannusten on huomattavalla tavalla lisätty asuntotilaan. On käynyt vallan, jos hieman karkeasti liioitellen voidaan sanoa, että joku työntekijä ja vuokralainen on voinut saada lisähuoneen rukkasparin hinnalla. Ja jos hintasuhte on ollut tällainen, on ollut luonnollista, että vuokranottaja, vuokralla-asuja on mieluummin lunastanut "rukkasparin", on laajentanut asuintilaansa yhdellä huoneella. Toisin sanoen tässä on tapahtunut - niin kuin yleensä kaikkiinkin hyödykkeisiin nähden - aivan kuin voin hintaan nähden, jota valtion tukipalkkioin toimi-

tettiin alle tuotantokustannusten, että sen kysyntä laajentui mahdollisesti muiden kulutushyödykkeiden kustannuksella. En väitä, että tämä olisi väärin, että Suomen kansa asuisi leveämmin kuin ennen sotaa, mutta pyrin vain osoittamaan sen, että varmasti on perää niissä väitteissä, jotka kohdistuvat siihen, että nykyinen alhainen vuokratase vanhoissa taloissa lisää huoneistojen tilaa hyvin huomattavalla tavalla, ja edelleen, että asuntopulakysymys ei ole ratkaistavissa, ellei vuokraepäsuhteissa saada aikaan korjausta.

Tätä taustaa vasten katsoen tuntuisi siltä, että SAK:n omaksuma jyrkkä asenne tässä asiassa ajan mittaan muodostuu vaaralliseksi, olletikin, jos hyväksytään ehdoton kompensatio. Kenelle kompensoitaisiin ja mitä kompensoitaisiin? Heti pitäisi kompensoida edelleen uusien talojen asukkaille, jotka ovat tähän sakka maksaneet vallan liian korkeata vuokraa. Mutta eihän sitä voida kompensoida. Toisaalta pitäisikö kompensoida vanhojen talojen asukkaille vuokrankorotus siitä huolimatta, vaikka he ovat asuneet puolittain ilmaiseksi, voisi sanoa hieman liioitellen, aivan useimmissa tapauksissa talonomistajan kustannuksella asuneet huoneistossaan, pitäisikö se vielä kompensoida? Miten voitaisiin kompensoida osalle vuokralaisista ja minkälainen järjestely tällaisessa kompensoisessa olisi mahdollinen? Pitäisikö mahdollisesti valtion ryhtyä maksamaan tukeksi, että asutaan halvalla, ja sillä tavalla kuin lisättiin voin kulutusta, voisi sanoa, samalla tavalla kuin lisättiin voin kysyntää?

Jos tästä asiasta kehitetään ammattiyhdistysväen ja puolueen välille vakava skisma, kyllä minusta tuntuu, että asioiden hoitajat kuitenkin ovat vallan väärässä (Kokouksesta: Osaratkaisu vai kokonaisratkaisu?).

Nyt toinen kysymys oikeastaan ohjelmana on kokonaan asumiskysymyksen järjestäminen. Minulla on sellainen käsitys, en tiedä, pitääkö paikkansa, mutta uskoisin, että käyttämällä tätä suhdelukua

1:3,5, luulisin, että näin on asianlaita. Muussa tapauksessa tätä tuskin on voitu laskeakaan kuin edellyttäen vissi asukasmäärä vissiä huoneistomäärää kohti. Sanoisin, että tätä suhdelukua voidaan käyttää vain siinä tapauksessa, kun tarjottavan hyödykkeen, tässä tapauksessa huoneiston hinta voidaan painaa niin alas, että kun vallitsee tasapaino, kansalaiset voivat nauttia tämän hyödykkeen, heillä liikenee ostovoimaa hyödykkeen nauttimiseen. Toisaalta on sanottava, että ainakin näiden tietojen mukaan, mitä minulla on ja mitä Suur-Arava esitti ohjelmassaan olevan asuntojen hinnan asuntoa kohti, on 2,5 milj. markkaa. Jos me tuotamme 75.000 asuntoa 2,5 milj. markkaa, se merkitsee sitä, että näiden asuntojen vuosisivuokra tulee 150.000 markkaa vuodessa eli toisin sanoen runsaasti yli 10.000 markkaa kuukaudessa. Jos me tuotamme nämä huoneistot, niin meidän on myös tuotettava semmoiset vuokralaiset, jotka kykenevät näissä huoneistoissa asumaan. Ei kysymys ole ratkaistavissa muulla tavalla. Jos korotetaan asuntojen määrää, on tuotettava sellaisiin hintoihin, että ne voidaan käyttää kulutuksessa. Ja Arava ei pelkästään tällä perusteella tätä pulmaa pysty ratkaisemaan. Sanoisinkin, että Eduskunnassa on viime päivinä tehty ainoastaan yksi oikeaan tähtäävä aloite tässä asiassa ja se on vahingossa syntynyt liikevaihtoveron alentamista koskeva esitys, jonka takana minä olisin mielelläni nähnyt sosialidemokraattisen ryhmän yksimielisenä. On vaikea sanoa, mistä syystä - ehkä juuri siksi, kun tuli yllättäen - ryhmämme ei yksimielisesti voinut olla takana, ja ehkä pelättiin hallituksen sisällä tulevan konflikteja. Mutta toivottavaa on, että tämän jälkeen kun asiasta on tehty julkinen juttu, ei enää peruuttaisi, sillä varmasti sillä on nyt tuhoiset vaikutukset sikäli, että hyvin monet rakentajat tästä lähtien pidättäytyvät rakentamistoiminnasta. Koska vakavasti on esitetty liikevaihtoverosta luopumista, niin pelätään, että asia kuitenkin ennen pitkää tulee ajankohtaiseksi, ja pidättäydytään siksi rakennustoiminnasta,

jotta päästään myöhemmin rakentamaan halvemmalla.

No niin. Minä sanoisin, että tämän myönteisen puolen pohjalla ei siis toistaiseksi ole ilmennyt mitään muuta kuin tämän liikevaihtoveron poistamis- ja palauttamisjuttu. Se pitäisi nyt ajaa ponnella päätökseen.

Edelleen pitäisi tietysti koettaa saada Arava-määräraha suuremmaksi, koska ne pudottavat rakennuskustannuksia siitä syystä, että nämä Arava-lainat ovat halpakorkoista lainaa ja asuntokustannukset muodostuvat tietysti pääoma-, kuoletus- ja korkokustannuksista. Sen ohella olisi tärkeätä saada putoamaan myöskin ensisijaisen luoton korkoa, ts. korkokannan alentaminen tulee rakennustuotannossa yhtä tärkeänä näkyviin kuin koko yleisessä ja talouselämässä, kuin myöskin kaikkien kustannustekijäin kohdalla. Siis korkokannan alentaminen ja liikevaihtovero pois, Arava-määrärahoja lisää, sillä tavalla asuntokysymys ratkeaa.

L a h t i n e n : Vuokrakysymyksessä yleensä sanoisin, että kyllä olisi meillä korkea aika hieman tarkistaa kantaamme vastoin SAK:n tiukkaa vaatimustakin (Kuukkanen: Ei se ole tarkistusta vastaan, mutta ajankohta on väärä.) Mutta katson, että ajankohta on nyt jo esillä.

Tässä edellinen puhuja asiatietoihin perustuen esitti - saman kertaan vain lyhyesti - sen, että nykytilanne on mennyt siihen, että esimerkiksi työntekijä, jonka palkkataso on 25.000 markkaa kuukaudessa - se on tonni päivässä työpäivältä - asuu yhden päivän palkalla kuukauden vanhassa talossa ja vieläpä allekin. Näin tilanne on kestämaton. Ei voida ajatella ollenkaan, että tällainen talonomistaja voi tällä vuokralla huolehtia, että asunto myös pysy kunnossa.

Sitten toiseksi nuoret, jotka nyt menevät naimisiin, ne eivät pääse nauttimaan tästä erikoisedusta, joka on vanhoissa ta-

loissa asuvilla. Ne joutuvat kaikista korkeimman vuokranmaksun eteen, joutuvat siis saadessaan 25.000 kuussa maksamaan vuokraa 8-10.000 tonnia kuukaudessa. Tämä on sellainen epäkohta, joka täytyy saada pois. Ja eräessä kokouksessa, jossa tätä käsiteltiin, tulkoon leikillisessä mielessä mainittua sekin evästys, minkä eräs meikäläinen mies julkisesti sanoi, että kun meidän Fagerholm on nyt valittu vuokralaisyhdistyksen puheenjohtajaksi, vie Fagerholmille sellaiset terveiset, että Jyväskylässä pannaan asia alulle, kerätään kolehti ja ostetaan sellainen vanha talo, jossa asuu vähintään 10 suuriperheistä vuokralaista, ja saa katsoa, kuinka sen kanssa pärjää (Hilpeyttä). Oli leikillinen huomautus, mutta yleinen käsitys tahtoo olla se, että tilanne on käynyt kestäättömäksi. Ja vielä lisäksi on monia sellaisia meidän vanhoja puoluevereita, jotka ovat siis nuoruudessaan mielellään taistelleet puolueen aatteiden ja asian puolesta ja nyt ovat elämänsä ehtoossa ja ovat omaa itseään kiristämällä saaneet pienen talon vanhuutensa turvaksi, joutuvat siinä sitten taistelemaan niiden monien vaikeuksien kanssa, mitä tuollaisen vanhan talon ylläpitäminen heille aiheuttaa, niin ei voi yhtään ihmetellä, jos kuulee sellaisenkin lausuvan, että kyllä minä nuoruudessani jännostuksessani hirttonuoran kaulaani ripustin, kun sosialidemokratian puolesta taistelin, koska siis pahin vastus on juuri tässä vuokratyöväkysymyksen järjestelyssä ollut sosialidemokraattien taholta.

Näitä tällaisia esimerkkejä niitä on eri puolta maamme, ja nyt uskoisinkin, että tämä esitys, mikä täällä on, jonka suunnitteluneuvosto on myös esittänyt hyväksyttäväksi, siis 30 %:n korotus vanhoihin taloihin, ei se ketään nurin vie, minä olen ihan vakuuttunut, sillä siis yleinen palkkataso myös on kohonnut huomattavasti enemmän sotien aikana, kuin oli ennen sotia. Ja käsitykseni olisi, että tämä asia olisi nyt hoidettava ja koetettava

hoitaa kuntoon, ettei alituisesti olisi kiilana. Sillä näitä nuoriakaan kohtaan, jotka joutuvat nyt maksamaan nämä kalliit vuokrat, ei se ole heitäkään kohtaan oikeudenmukaista. Koska talossa saadaan peria vastava vuokra, niin he joutuvat suuren epäkohdan puolestaan kantamaan, koska heillä on jotain muutakin elämässään kuin maksaa kallista vuokraa (Kokouksesta: Nouseeko elintaso, jos vanhoissa taloissa vuokra kohoaa?)

L e s k i n e n : En usko, että Kuukkanen itsekään uskoo siihen, mitä hän sanoo, sen vuoksi että hänen käsityksensä koko asiasta ovat täysin puutteelliset. Sen sijaan minusta on ilahduttavaa, mitä Tiitinen sanoi. Se todistaa, että hän on miettinyt asiaa ja näkee tämän monimutkaisen ja ikävän kysymyksen eri vaiheet, ja minä allekirjoitan suurin piirtein kaiken sen, mitä hän esiintoi.

Ainoa, mikä minusta on SAK:n kannassa oikeaa, on se, että SAK voi todella sanoa, että tämä on taas yksi kysymys, joka lisää raskautuksia tietyille osalle kuluttajista ja palkannauttijoista. Se on yksi monista, ja toisella puolella on paljon avoimia asioita ja eräs on se, että alennuskorttijärjestelmästä ei tullut mitään, näistä pisteostoista ei tullut mitään. Näin tämä on ymmärrettävä. Siis se on myönnettävä, että siinä on perää. Mutta kun puhutaan SAK:n tiukasta kannasta, niin minusta selvänä osoituksena siitä, että SAK:kin käsittää, ettei tämä asia ole sen luontoinen kysymys, jossa hallitus rikotaan tai edes puolueen kanssa välejä rikotaan, siitähän on selvänä osoituksena se, että se kanta, minkä SAK on esittänyt asiasta, se on toistaiseksi suunnitteluneuvoston työvaliokunnassa esitetty eriävä kanta. Onhan mahdotonta ajatella, että tästä kysymyksestä tehtäisiin jokin hallitusasia. Mutta olen hyvin ymmärtänyt, että SAK:n täytyy näin menetellä, koska se tietysti näkyy elinkustannusindeksissäkin. Tai jos oikein sanoisi, niin Lind-

blomkin sanoi, että missäs vaiheessa "vedetään köysi kireälle", ja sen takia ymmärrän, että kun näitä ikäviä asioita tulee riittävän paljon päällekkäin, silloin tietysti tällainen käsitys tulee, että joskus täytyy vetää niin tiukalle, että koetetaan, kestääkö köysi. - Sattumalta vuokratyösymys ei ole sellainen asia. Paremmpi oli vaikka viljan hinta. Ikävä puoli vain, ettei se ollut lopullisesti arvioitu niin suureksi asiaksi. Minä pahoin pelkään, että jos tällaisen asian yhteydessä mentäisiin kaatamaan hallitus meidän taholtamme, niin kyllä sille nauraisivat kaikki (Kokouksesta: Kyllä!). Sillä se ensinnäkin, päinvastoin kuin mitä Kuukanen sanoi, se koskee kyllä suurta ryhmää, mutta se koskee sitenkin vain erästä osaa suuresta vuokranmaksajaryhmästä ja se ei liikuta yhtään niitä, jotka asuvat moninkertaisella vuokralla uusissa taloissa. Päinvastoin. Ja kun vuokralaisten oma keskusjärjestö, tuomari Pitkänen, meikäläinen mies, joka on sihteeri, tulee ja sanoo, että he ymmärtävät tämän vuokrankorotuksen välttämättömäksi senkin takia, että vuokrasäännöstely voisi jatkua ja että vuokralaiset pysyisivät omassa järjestössään - siellä on uusia jäseniä, jotka maksavat korkeampavuokraa ja eivät ole tyytyväisiä -, niin se minusta kantaa kovin paljon tässä asiassa. Ja kun sitten toisaalta helpottaaksemme SAK:n asemaa olemme ehdottaneet ja ehdotamme tähän - toivottavasti puoluepuolesta on samaa mieltä - että "vedetään köysi kireälle", että maataloustuottajatakin sitten panevat kortit pöytään, niin se on minusta suuren luokan kysymys, jossa taas sekä pienviljelijät että palkansaajat ovat kiinteästi samassa rintamassa ja jossa todellakin voidaan tietysti taistelua käydä suurilla linjoilla.

L a p p a l a i n e n : Tässä nyt ovat edellä Tiitinen, Lah-
tinen, Leskinen ym. puhuneet asiasta aivan niinkuin minäkin olen

ajatellut ja niinkuin asia oikeastaan onkin, joten en aiokaan sitten pitempään vaivata kokousta. Minä kuitenkin vielä pyytäisin SAK:n tovereille huomauttaa eräistä tosiasioista, mitä käytännössä on sellaisten vuokralaisten suhde, jotka asuvat vanhoissa taloissa, ja niiden, jotka joutuvat niitä vanhoja taloja vuokraamaan. Asiahan on loppujen lopuksi sillä tavalla, että sellaiset pienten mökkien omistajat, jotka voivat yhden huoneen tai korkeintaan kaksi vuokrata, eivät ajanoloon jaksa pitää mil-lään niitä kunnossa, koska eivät saa vuokraa kuin nimeksi, mutta eivät niin paljon, että voisivat kunnalliset veronsa maksaa. Kun menee valtion veroina kiinteistöistäkin vaikka kuinka paljon ja sitten kun vakuutetaan palovakuutus ym., niinkuin pitääkin, eivät saa edes näitä kunnollisesti maksetuiksi, puhumattakaan että voisivat korjata huoneita. Puhun eilisen päivän kokemuksen lyhyesti vain omalta paikkakunnaltani. Kun eräs perhe määrättiin huoneenvuokralautakunnan taholta erään toisen työläisen pieneen huoneeseen asumaan ja toinen kieltäytyi jyrkästi ottamasta, sanoi, että on uuni niin huonossa kunnossa, ettei voi vuokralaista ottaa, ja hän ei pysty laittamaan uutta uunia, tästä tuli semmoinen polemiikki, että täytyi käyttää poliisivoimia ja hän väkisin antoi avaimet. Ja todettiin kuitenkin, että kyllä asia niin on, että huoneeseen ei voi mennä asumaan, ellei uunia korjata. Ja velvoitettiin yhtä köyhä työmies laittamaan huone kuntoon. Vaikka tämä vuokralainen oli saman arvoinen varallisuussuhteissaan kuin huoneen vuokraajakin. Ja tällaisia tapauksia niitä ei ole yksi tai kaksi, ne ovat yleensä olemassa ihan pitkän ajan takaa. Nythän on kymmenisen vuotta asia mennyt tällä tavoin, että vanhat huoneet ovat menneet rempalleen, koska omistajat eivät ole pyrkineet niitä laittamaan. Ja minusta tuntuukin ihmeelliseltä, että SAK sotkee joitakin muita juttuja tällaiseen selvään asiaan, joka

olisi pitänyt paljon ennemminkin saada pois päiväjärjestyksestä kuin nyt. Ja kyllä minä uskon, että puolueenuevosto on sentään ehdottomasti Leskisen alustuksen kannalla (Kokouksesta: Kyllä on!).

R o m p p a i n e n : Kun tämän kansanvaltaisen järjestelmän kirouksena on aina se, että tehtäköön ratkaisu mikä tahansa, on ajateltava myös ihmissieluja ja niiden mielipiteitä, niin minä uskaltaisin sanoa teille, että SAK ei tässä ole niinkään väärässä, kunhan ajattelette tulevaisuutta vähän pitemmälle. Ei suinkaan tässä asiassa tarvitse niinkuin viljanhintakysymyksessä kiristää jouta niin tiukalle, että hallituspulaan asti. Se on laskettava sosialidemokraateille tulevassa taistelussa plussaksi viljanhintakysymys siinä mielessä, että pienviljelijätkin yhtyvät siihen. Ja kun täällä Kuukkanen on käyttänyt monta puheenvuoroa, niin oli sittenkin paras puheenvuoro tämä viimeinen.

Kun puhutaan psykologisista seikoista, niin on ajateltava, kummanko porukan sieluja otetaan katiskaan: joitakin satoja talonomistajia vaiko kymmeniä tuhansia vuokralaisia. Ja minä varoitaisin tässä kysymyksessä meidän puolueemme johtoa hyvin paljon kiiruhtamasta kärkeen. Kommunistit odottavat nimittäin jousi kupeella, jotta niin pian kuin on ratkaisu tapahtunut, he ampuvat ensimmäiset nuolet. Ja sen tähden SAK:n miehet ovat ihan oikeassa. Pitäkää omalta osaltanne jouta kireänä. Kyllä käsitetään tämä, että on semmoinen asia, joka on ratkaistava, mutta kun maalaisliitto pyrkii taistelun kerrallaan voittamaan, niin SAK:n miehillä on ihan oikea näkemys, että on koko sota ja ratkaisu käytävä yhdellä kertaa, ja siitä syystä on hitaasti kiiruhtaminen, jopa viivytystaistelukin tässä asiassa meidän puolueellemme loppujen lopuksi eduksi.

Minä edustan niitä piirejä, joita tämä kaikkein vähiten lii-

kuttaa, mutta katselen tulevaisuuteen tässä asiassa. Ja jos meidän puolueemme johto menee tässä asiassa hyvin edelläkävijäksi, niin silloin tulokset niittävät seuraavissa vaaleissa tässä kommunistit, ja siinä mielessä SAK:n miehillä on kaukonäköisyyttä (Kokouksesta: Entäs sitä seuraavat vaalit?).

S k o g : Sanon vielä sen, että SAK:n miehet tietysti ovat oikeassa eräässä mielessä, ja kunnioitan Kuukkasta suuresti, kun hän SAK:n kantaa ponnekkaasti puolustaa. Mutta siitä huolimatta täytyisi asia käsitellä ja päättää täällä nyt vähän pitemmällä tähtäimellä.

Käsittääkseni ei talonomistajia pidä oikeudellisesti puolustaa eikä niissä ole mitään puolustettavaakaan. Eivät ne ole pahiten tästä systeemistä kärsineet, lukuunottamatta pikku mökkiläisiä. Pahimmin ovat tietysti tästä inflaatiosta kärsineetsäästäjät, joita on rosvottu melkein kaikkia. Ei talonomistajia niin ole rosvotettu, kyllä niille on talo jäänyt. Ja joilla on velkoja ollut, ne ovat menneet marinoiksi. Mutta se ei olekaan niin suuri kysymys, mutta se on vähän suurempi kysymys kuin pelkkä talonomistajakysymys tämä, ja se on juuri se, mitä täällä on korostettu ja jota Simonen on edustanut kaikissa vaiheissa, ja se on se, että koko tämä systeemi vie lopulta umpikujan ja jotain siinä on tehtävä. Ja ainoa tie alospääsyyn on se, mikä on viitoitettu täällä alustuksessa, jonka puoluetolimikuntakin on hyväksynyt. Se on se, että uusien talojen ja näiden vanhojen talojen välisessä vuokrien ristiriidassa on jollakin tavalla pyrittävä toleranssia pienentämään ja myöskin saatava aikaan vanhojen talojen korjauksia jollakin tavalla. Nyt kun lähdetään siihen, että vuokria korotetaan, niin on myöskin saatava aikaan, että talonomistajat myöskin korjaavat talonsa. Ei ajan mittaan käy niin, että vuokralaiset itse saavat niitä korjailta. Semmoinen siis entisaikainen systeemi on

saatava myös aikaan.

Mutta nyt kun on tämä meidän edessämme ja meidän on mentävä eteenpäin tässä asiassa, siis myönteiseen suuntaan, niin meidän on tietysti valittava ajankohta mahdollisimman sopiva ja myöskin se, että me saamme tässä tehtyä edullisen kaupan tässä asiassa, ja se on juuri tämä maatalouskysymys, maatalous ja myöskin liikevaihtoverokysymys rakennusten osalta. Jos näin tehdään ja se saadaan lävitse, niinkuin toiveita on, niin me olemme silloin tässä päässeet aika selvästi eteenpäin.

Puoluetoimikunta on kuitenkin ollut tässä nyt melkein yksimielinen. SAK:n edustajat eivät ole siellä käyneetkään esittämässä kantaansa. Ne ovat aina jääneet pois silloin, kun tällaisia asioita on ollut esillä. Minun mielestäni se on huono juttu, kun menetellään näin. Pitää tulla esittämään ja kuuluttamaan mielipiteensä silloin, kun suuret asiat ovat esillä, jotta ne voidaan ottaa huomioon. Mutta puoluetoimikunnan muut jäsenet ovat käsittäneet asian näin, ettei ulospääsyä ole, ellei tätä toleranssia vihdoinkin ruveta nyt supistamaan uusien ja vanhojen talojen kohdalla.

Minun nähdäkseni ei kuitenkaan pitäisi mennä 30 %:iin, 20 %:in seutuville sen pitäisi tällä kertaa jäädä ja katsellaan sitten vuoden kuluttua, miten maa makaa.

K e t o l a : Varmasti tämä nykyinen vuokrankorotuskysymys on varsin vaikea hoitaa. Minä sanoisin, että siinä ovat molemmat suunnat tällä kertaa oikeassa, niin Kuukkasen esittämä SAK:n kanta kuin myöskin se, että vuokrakysymys on hoidettava ja vanhojen talojen vuokria korotettava. Jos otetaan huomioon se vuokralaisjoukko, mikä asuu tällaisissa vanhoissa taloissa halvoilla vuokrilla, siitä varmasti syntyy aika paljon polemiikkia työpaikoilla ja lähinnä, niin kuin täällä on mainittu, kommunistien toimesta. Toiselta puo-

len ajatellen taas monen sellaisen kohdalla, joka on nuoruudessaan saanut mökin, jossa on mahdollisesti joku vuokrattavakin huone, siinä saattaa asua aika hyvin ansaitseva ja hyvissä varoissa oleva henkilö, kun tällaiset, jotka omistavat rakennuksen, ovat joskus nuoruudessaan hankkineet sen siinä toivossa, että vanhuuden päivinään saisivat vuokratuloja siitä, niin siihen ei kuitenkaan tällä hetkellä ole mahdollisuutta.

Tämä vuokrakysymys olisi tietysti vanhojen talojen kohdalla ollut hoidettava vähitellen jo aikaisemmin. Mutta tuskin on kukaan odottanut, että rakennuskustannukset nousevat niin suuriksi, että uusien talojen vuokra tulee niin huimaksi kuin se nykyisin on, ja tällä tavalla vanhojen talojen vuokrankorotus on jäänyt niin paljon jäljelle.

Mitä tulee niihin työntekijöihin, joita tämä vuokrakorotus tulee kipeimmin koskemaan, niitä on vaikea varmastikin saada tästä ymmärtämään. Mutta jos tosiaan kaikki keinot pyritään yhteistoimin, sanotaan vaikkapa puolueväen ja ammattiyhdistysväen taholta löytämään, niin ehkä tähän selitys pystytään antamaan tai jollakin tavalla tämä asia korvaamaan. Jos se pystytään jollakin tavalla korvaamaan, silloin pääsevät myöskin osallisiksi ne, jotka nyt maksavat niitä korkeita vuokria.

Toiselta puolen sellaista on joskus kuulunut, että sanotaan, että on samassa työpaikassa pari työntekijää, jotka ansaitsevat saman verran, on hintasuhteet ja muuten mahdollisuudet samanlaiset, mutta toinen maksaa 300-500 markkaa vuokraa kuukaudessa esim. parihuoneista jossakin vanhassa talossa, toinen maksaa 5.000-7.000 saman kaltaisesta huoneistosta uusimmissa taloissa. Tässä huomaa sen, kuinka paljon samasta palkasta toinen joutuu käyttämään huoneistoetuunsa, joka ei vastaa paremmuudessa sitä, mitä tämä huonompi maksaa. Tämä epäkohta myös huomioiden sekin

jonkin verran varmasti vaikuttaa siihen tilanteeseen, että vuokra-
korotus on jossakin muodossa saatava aikaan. - Tämä siitä.

Mitä tulee tuohon asuntotuotantojuttuun, niin asuntoja on
tietystikin yritettävä tuottaa mahdollisimman paljon lisää, vaik-
ka asuntoväljyys varmastikin on huomattavasti suurempi kuin se oli
ennen sotia. On monta kertaa mainittu, että tulee niin kalliiksi
rakentaa nykyisin uusia taloja, ettei niissä pysty kukaan asumaan.
Mutta ehkäpä sentään tähän mennessä suurin piirtein kaikki uudet
talot ovat vielä tulleet asutuiksi. Sitä ei tiedä, miten eteenpäin
käy. Aina löytyy paremmin toimeentulevaa väestöä, jolla on mahdol-
lisuus siirtyä uusiin hyviin ja, rohkenisin sanoa, melkein pä liian
hienoihin huoneistoihin. Näin ollen taas nämä puutteellisemmat va-
pautuvat toisille ja on kuitenkin jonkinlainen asuntomahdollisuus
silloin kaikilla.

Mitä tulee liikevaihtoveron poistamiseen rakennustarvikkeis-
ta, se varmaankin tulisi helpottamaan tilannetta. Ja rohkenisin
myös olla sitä mieltä, että Arava-määrärahat olisi tosiaan saata-
va lisättyä, niin kuin nyt on esitys valtion budjettiin, sillä
sillä sentään asiaa eteenpäin viedään aika huomattavasti.

N i l s s o n : Minulla on suunnilleen sama kanta kuin SAK:
lla. Saan ehkä jonkin verran perustella, lähinnä koko tilanne
taustana.

Tilanne muistuttaa mielestäni hyvin paljon sitä tilannetta,
mikä meillä oli talvella 1949-1950, jolloin olimme silloinkin
hallituksessa ja jolloin olimme erillISRatkaisuna ratkaisseet eräät
vaikeat kysymykset. Silloin oli esimerkiksi leipäviljan hinnanko-
rotus 100 %:lla. Myöskin ulkomaankaupan konjunktuurit olivat sa-
manlaiset, oli ollut huonot konjunktuurit, deflatorinen tilanne.
Palkkarintama pystyttiin pitämään kurissa samoin kuin hintatilan-

ne. Silloin tehtiin tällaisia erillISRatkaisuja, joiden ansiosta
kasattiin tavalla määrättyjä rasituksia palkkatyöntekijöille,
mutta jolloin kuitenkin pystyttiin pelin avulla pitämään indek-
siä juuri sillä 104,8 linjalla, jolloin kaikenlaisin pisteostoin
ja muilla toimenpiteillä voitiin palkkarintama hoitaa, mutta
sillä tavalla, että tasapaino säilytettiin. Nyt on juuri tapah-
tumassa samanlainen tilanne. Jos tämä korotus suoritetaan, indek-
si tulisi olemaan 103,5. Tällä toimenpiteellä kun kaikki hinnat
ovat tavallaan kuitenkin sidotut toisiinsa ja kun toistenkin
osalta määrättyä painetta tässä on - sokerin hinnoista voi tulla
kysymys, margariinin hinnoista voi tulla kysymys ja muistakin -
pian oltaisiin 105:n toisella puolella, elleimme taasen ryhdy täl-
lasiin pisteostoihin.

Nyt on juuri elinkustannusindeksi uusittu tarkoituksella,
että olisi olemassa sellainen indeksi, johon kansa voi luottaa,
luottaa siihen, että se todellakin osoittaa, millainen on tilan-
ne elinkustannusten osalta. Nyt olemme kuitenkin havainneet en-
sinnäkin, että elintarvikkeiden indeksi on jo 108. Tämä merkit-
see eräitä lisäkustannuksia kuluttajille verrattuna siihen tasa-
painoon, mikä aikaansaatiin vakauttamisohjelman avulla. Jos täl-
lä tavalla/saa jatkua, se merkitsee sitä, että palkkatyöläiset
näkevät, että pettää sekä elinkustannusindeksin arvo että jo so-
vittu vakauttamisohjelma, jonka piti olla sitäpaitsi pohjana uu-
delle pitkäntähtäimen ohjelmalle. Kaikki tämä järkytetään eikä
ole mitään pohjaa, kestävä pohjaa ratkaisuna. Jos elinkustannus-
indeksi olisi tällä hetkellä esim. 96, ja se oli vakauttamisoh-
jelman tarkoitus, silloin minä en epäröisi myöskään tätä toimen-
pidettä suorittaa erillistoimenpiteenä jälleen. Mutta kaikkien
näiden toimenpiteiden yhteis- ja kokonaisuusvaikutus on kulutta-
jia ja palkkatyöväkeä rasittava. Ja jos sitten yritetään tätä ta-

soittaa pisteostoilla ja muilla keinotekoisilla järjestelyillä, niin silloin joudutaan samanlaiseen tilanteeseen, kuin meidän hallituksemme joutui keväällä 1950. Ei silloinkaan palkkasäännöstely kestänyt, piti korottaa 0 - 7 %:n linjaa, joka ei ollut säännöstelymääräysten mukainen, ja me tiedämme, että tilanne lähti sitten omaa tietänsä. Silloin meidänkin puolueemme piirissä oli hyvin paljon sellaisia, jotka katsoivat, että oliparasta lähteä oppositioon ja jättää muille hoitaminen. Mutta toivoisin, ettei tällainen tilanne tulisi uudelleen, vaan että nyt pysytään remmissä. Mutta ohjataan asioita niin, että toisilla toimenpiteillä vastustetaan ensin tällaista yksipuolista nousua, ennen kuin tätä asiaa hoidetaan. Jos me lähemme tätä tietä sitä ratkaisemaan, kun kaikki hinnat tavalla tai toisella riippuvat toisistaan ja kun koko ohjelman tarkoituksena piti olla kustannusten ja hintojen alentaminen, niin syntyy uusi paine eikä kestä kauan, ennen kuin toisen vyöryn jälkeen voimme olla juuri samassa tilanteessa: vanhojen talojen vuokrat ovat nousseet 30-40 %, rakennuskustannukset ovat nousseet 30-40 %, ja tämä rako vanhojen ja uusien talojen välillä säilyy. Mitään ei tällä ratkaista, vaan nostetaan koko taso korkeammalle. Ratkaisu on mahdollinen ainoastaan sillä tavalla, että kysynnän ja tarjonnan välillä on parempi tasapaino kuin mikä tähän saakka on ollut, ja sillä edellytyksellä kustannuksia on saatava alenemaan. Mutten se on samanlaista politiikkaa kuin jos sanottaisiin, että jos leipä on tiukalla, niin nostetaan sen hintaa vaikka 400 markkaan ja annetaan ihmisten saada sen verran leipää, kuin sillä hinnalla pystyvät ostamaan. Sellainen liikkuminen jo elinkustannusindeksin puitteissa, joka rasittaa varsinkin elintarvikkeita, vuokria ja lämpöä ja valoa, varsinkin köyhien perheiden osalta merkitsee lisärasitusta hallituksen toimenpiteiden kautta, joka ei ollut tarkoitus vakauttamissopimuksessa ja jonka reaalin rasitus oli paljon suurempi

kuin se, mikä esiintyy elinkustannusindeksissä. Ainoa ratkaisu on tämän takia Tervon esittämä koron alentaminen, liikevaihtoveron poistaminen, sitten rakennuskustannusten alentaminen sellaisten toimenpiteiden avulla kuten esimerkiksi arkkitehtien palkkioiden alentaminen, joka nyt on houkutellut piirtämään liian kalliisti ja sitten mikäli mahdollista lisää vielä Arava-määrärahoja, koska, jos uskotaan, että päästäisiin yksityisten yritteliäisyyden avulla ratkaisemaan asuntokysymystä, pitää ottaa huomioon, että tällä hetkellä jo se hinta on siinä 400 markkaa neliöltä kuukaudessa. Jos tätä tietä yritetään ratkaista, niin se on pian 600 markassa ja se merkitsee 60 neliömetrin asunnosta noin 36.000 markkaa kuukaudessa, ja on selvää, että koko taloudellinen asemamme on heitettävä kerran vielä aivan valtavan inflaation pyörteisiin, ennen kuin tällaisella tasolla päästäisiin mihinkään ratkaisuun. Mutta jos voitaisiin toisilla toimenpiteillä ensiksi painaa elinkustannusindeksi alle 100:n, joten tämä tasopiste säilyisi, silloin pohja säilyisi sekä vakauttamisohjelmassa että pitkän tähtäimen ohjelmassa ja myöskin hallituksen sellaiselle talouspolitiikalle, jolla puolue osoittaa, että sillä on todellakin ote tilanteesta.

P a l m : Kyllä minun käsitykseni on se, että kyllä vanhojen talojen omistajille on jo korkea aika myöskin jakaa oikeutta. Tämä vuokrauttu on saatava järjestetyksi jollakin tavalla. Minä kun näin sanomalehdistä, että rakennustarvikkeiden kohdalta oli liikevaihtovero valiokunnassa ehdotettu pois, ja uskoin, että se myöskin mahdollisesti eduskunnassa tulee päätökseen, ja samanaikaisesti näin suunnitteluneuvoston ehdotuksen 30 %:n vuokrankorotuksista vanhoissa taloissa, niin tuli sellainen ajatus mieleeni, että jos nyt yhdellä kertaa korotetaan 30 % vuokria, vaikuttaa se

niin huomattavassa määrässä indeksiin, että se saa uuden palkkavyöryn liikkeelle ja uuden inflaation alun syntymään. Mutta että tuo vuokrien korotus pitäisi saada aikaan niin, että se ei vaikuttaisi huomattavassa määrässä indeksiin, koska tähänkin mennessä jo pitkän ajan ovat palkkatyöntekijät olleet indeksiltä saamassa, sillä he ovat tehneet töitä alemmalla palkalla kuin mitä heille kohtuudella kuuluisi. Näin ollen olisi varomatonta korottaa vuokria tällä kertaa enempää kuin 15, korkeintaan 20 %, niin kuin täällä esityksessä ehdotetaan, mutta mieluummin vain 15 %, ja että mentäisiin sillä vuosi eteenpäin ja sen jälkeen taas yritettäisiin hoitaa vuokratyösymystä. Kyllä se on totuus, että myöskin vanhojen talojen omistajat ovat tavattomissa vaikeuksissa juuri sen takia, että ne ovat kuopassa vuokriin nähden. Mutta toiselta puolen on otettava huomioon myöskin se, että niissä asuvia on monin kerroin suurempi joukko kuin niitä, jotka tässä vuokran alhaisuudesta kärsivät. Niille olisi myös saatava vastaava hyvitys.

T o r v i n e n : Me kaikki olemme joutuneet havaitsemaan, että tässä on sellainen epäkohta, joka olisi hoidettava ja me joudumme valittamaan, että tämä näin pitkälle on jatkunut eikä ole pystytty korjaamaan. Nyt on kysymys siitä, että voidaanko vielä jatkaa tätä tilannetta, niin kuin täällä nyt on niin perusteellisesti se kyllä tässä esitetty. Tosin tässä on numeroiden perusteella esitetty, minkälainen tilanne on.

Minä henkilökohtaisesti katselisin asian niin, että tuo puoluejohtajien kanta, tällä hetkellä 20 %:n korotus, sen suurempaan ei olisi syytä mennä, ja on asia aikanaan seuraavana vuonna katsottava, mikä on seuraavana. Mutta tällaisen kysymyksen ratkaisemiseksi minä puoluejohtajien jäsenenä toivoisin kumminkin hartaasti, että SAK:n ja puoluejohto tässä asiassa sopisi - tarkoita-

tan meikäläistä SAK:n johtoa - siinä mielessä, että tästä voitaisiin tehdä yhteysymmärryksessä ratkaisu. Se vaikuttaa paljon asiaan, millä tavalla lähdetään joukoille tämä asia selvittämään. Me olemme näinä vuosina joutuneet ratkaisemaan monta kysymystä. Minä olen myös SAK:n jäsenenä ja minä kunnioitan oikein suurella ilolla, että täällä Kuukkanen tekee työtä niin kuin pitääkin tehdä. Mutta asia on tietysti punnittava sielläkin ja ratkaistava sen jälkeen, että mihinkä olotilaan olemme joutuneet. Ja sitten kun lähtevät täältä päämajasta miehet liikkeelle, niin ne myös selvittävät asian sillä tavalla, miten se todellisuudessa on. Mutta vuokratyösymys on minun mielestäni siinä pisteessä, että se on ratkaistava.

Minäkin sanon yhden esimerkin. Minulla on työtoveri, joka hankki aikanaan talon, silloin välirauhan aikana myi talonsa ja sai 700.000 ja pani rahat pankkiin. Nyt eläkkeelle siirryttyään hän joutui menemään uuteen taloon ja sai 50 neliön osakkeen talosta, rahat menivät siihen ja maksaa toistakymmentätönttiä kuukaudessa vuokraa. Siis on yhtä ja toista vääryyttä kärsineitä yhteiskunnassa.

Mutta tämä asia olisi minun mielestäni hoidettava.

K u u k k a n e n : Sanoisin heti alkuun Lahtiselle, että on turhaa lähteä puhumaan siltä pohjalta uusien huoneistojen vuokralaisten ja vanhojen huoneistojen vuokralaisten välisestä suhteesta kuin hän puhui, että uusien talojen vuokralaiset ovat epäoikeutetummassa asemassa kuin vanhojen talojen, ja sen vuoksi pitäisi vanhojen huoneistojen vuokria korottaa. Ei kai se paranna uusien talojen vuokralaisten reaaliansiota. Vaikka vanhojen talojen vuokralaiset maksavat 5-6-kertaisen vuokran huoneistaan siitä huolimatta uusien huoneistojen vuokralaisten elintaso ei

siitä nouse. Eiköhän asia ole näin? Sen sijaan taas Nilssonin esittämät ajatukset toimenpiteistä, joilla uusien huoneistojen vuokria voidaan alentaa, ovat toimenpiteitä, joilla rakoa voidaan lyhentää, niin että uusien huoneistojen vuokralaiset saavat todella reaalisen hyödyn, toisin sanoen ostokyvyn lisääntymisen, koska tosiasiahan on, että he maksavat niin suuria vuokria, ettei niitä voi puolustaa millään sanokaamme 20 vuotta sitten vallinneeseen vuokratasonkaan verraten.

Toiselta puolen on todettava, ettei suinkaan tämä SAK:n kanta merkitse sitä, että se katselisi läpi sormien tilannetta. Kyllä kai mekin näemme sen tosiasian, että tilanne on vaikea, kun on syntynyt niin suuri ero eri huoneistojen vuokratason välille. Mutta tosiasia on, niin kuin Leskinen sanoi, että viime aikoina on tehty osaratkaisuja toinen toisensa jälkeen, joista yksikään ratkaisu ei ole koskenut palkannauttijoita siten, että heidän reaaliansiotaan olisi lisätty, vaan melkein järjestään nämä osaratkaisut ovat kaventaneet palkannauttijain reaaliansiota. Koska loppujen lopuksi tehdään sulku? Nyt jälleen sanotaan, että tämä on pikku juttu, eihän se koske kuin pariasataatuhatta henkilöä, täytyy ratkaista, että saadaan pois päiväjärjestyksestä. Niin ehkä huomenna tai ylihuomenna tuodaan samanlainen juttu, että tämäkin täytyy saada ratkaistuksi. Jos SAK:n taholta kysytään, että koska palkansäännöstelyn uusiminen tai muita juttuja ratkaistaan, sanotaan, että ne ovat liian suuria juttuja, täytyy odottaa, ne kuuluvat pitkän tähtäimen ohjelmaan. Kai loppujen lopuksi niin kuin Leskinenkin sanoi, täytyy ottaa narusta kiinni, että nyt osaratkaisut saavat loppua. Tältä pohjalta on asiaa katseltava. Ja kuten sanoin, tietysti on tämän pohjalla katseltava, kenelle kompensatio halutaan myöntää, jotakin talonomistajille tai jotakin vuokralaisille. Mistä on suu-

rempi hyöty, kumman kannatus on merkittävämpi, kuten Romppainen aivan oikein huomautti? Meidän on siis vihdoinkin saatava aikaan taloudellinen kokonaisratkaisu, sen puitteissa jaettava tämä kansantalouskakku yhteiskunnan eri osapiirien kesken. Silloin ehkä SAK:n miehetkin ovat tyytyväisiä, joskin joudutaan ehkä vanhojen huoneistojen vuokria korottamaan, mutta toiselta puolen annetaan työväestölle silloin oikeudenmukaisesti kuuluva osuus kansantulosta.

H u l t : Olin huomaavinani alustuksessa, että korostetaan sitä seikkaa, että nyt on asetettava eräitä muitakin kysymyksiä, mm. maalaisliiton suhteen maatalouspoliittisia kysymyksiä samanaikaisesti vaakalaudalle. Siis vuokrakysymys ei tässä ole tullut eri kysymyksenä, vaan yritetään sen avulla saada myös muita kysymyksiä ratkaisuun ja pyritään jonkinlainen oikeudenmukainen päätös saamaan. Tosiasia kuitenkin on, että vuokrankorotuskysymys on venynyt näin pitkälle, ja kun on mennyt näin pitkälle, saattaa tuntua kerralla liian raskaalle ryhtyä remonttia toteuttamaan. Mutta sitäkään ei voi kukaan väittää, etteikö korotus ole oikeudenmukainen ja aivan välttämätön toimenpide.

Tästä vanhojen talojen vuokrien alhaisuudesta on esimerkiksi ollut seurauksena omatoimisuuden väheneminen. Siitä on olemassa selviä esimerkkejä, että omakotirakennustoiminta on niiden keskuudessa, jotka saavat asua vanhoissa taloissa vuokralla, kokenaan lamassa, koska ei ole mitään halua lähteä puuhaamaan rakennusta, kun kerran saa asua niin halvalla, että se on kaikkien kustannusten alapuolella. Voin osoittaa esimerkkejä mm. Kuopiossa. Arava-laina myönnettiin ja sai muutkin lainat järjestettyä, mutta kun laski, että asuu vanhassa talossa, ei kannata rakentaa, koska tulee monta kertaa kalliimmaksi pitää oma rakennustayllä.

Sitten eräs seikka, johon pitäisi kiinnittää huomiota asuntokysymyksen yhteydessä, on tämä rakennuskustannusten tavaton kalleus. Esimerkkinä voidaan mainita, että kun maaseudulla rakennetaan ja siellä nykyisin jo pyrkivät rakentamaan metsätyömiehetkin, sellaiset, joiden verotettava tulo ei ole vielä sodan jälkeisinä vuosina koskaan noussut 200.000 markkaan vuodessa, niin he ovat viime vuosina rakentaneet itselleen asuintaloja. Ja siellä on naapurini rakentanut nyt viimeksi ja tänään on tupaantuliaiset - 56 neliön huoneiston, 3 huonetta, muuten kunnossa, muuta kuin seinät ovat maalatta. Se on tullut maksamaan vähän päälle 600.000 markkaa. Ja tämä edes ei ole tehnyt itse yhtään työpäivää talossaan, kaikki on teettänyt vieraalla. Silloin jotain mätää on rakennuskustannusten kalleudessakin, kun puhutaan miljoonista markoista tällaisten talojen rakentamisessa. Ja kyllä minä näkisin, että siinä hieman on omatoimisuuden puutetta, niin kuin aikaisemmin sanoin, tässä kysymyksessä ja siitä juuri aiheutuu nämä erittäin poikkeuksellisen halvat vuokrat näissä vanhoissa taloissa.

Minä ehdottaisinkin, että tämä alustus täälläkin hyväksyttäisiin, koska siinä on tähdätty mielestäni aivan oikealle tielle ja oikeaan, pyritty kaavailemaan oikeaan osunut ratkaisu. Ja korostan vielä sitä, että siinä esitetään, että otetaan myös muita suuria kysymyksiä saman aikaisesti tapeetille ja ratkaistaisiin, niin ei tulisi mitään erilliskysymystäkään ratkaistavaksi.

P u h e e n j o h t a j a : Väyrynen on pyytänyt työjärjestykseen.

V ä y r y n e n : Kun täällä on puolelta ja toiselta jo asiaa valaista niin paljon, että se minun nähdäkseni riittää ja pöytäkirjaankin on tullut riittävästi aineistoa, niin esittäisin, että puheenvuorot tämän kysymyksen kohdalta rajoitettaisiin.

P u h e e n j o h t a j a : Täällä on neljä puheenvuoroa jällellä (Kokouksesta: Riittää:). Rajoitettaneen näihin?

Hyväksytään.

L a h t i n e n : Kun toveri Kuukkanen tarttui minun lausuntooni, niin naapuri tässä mainitsi siitä seikasta, josta nimenomaan oli tarkoitukseni vielä esittää, ja sanoisin vielä sen, että on tosiaankin herättänyt katkeruutta tämä asia. Me tiedämme, että toiset saavat nykyisen lain puitteissa asua hyvin halvalla (Kuukkanen: Se on kateutta:) - kyllä tähän on syytäkin, sillä kyllä tässä pitäisi vielä lisää tasoittaa tätä väliä, sillä vanhojen talojen omistajat ovat joutuneet erittäin vaikeaan tilanteeseen tässä. Niiltä ovat menneet ja ovat menemässä ne mökit. Sanotaan, että myykää mökinne, te saatte siitä paljon rahaa, mutta eiväthän ne sitä mökin nurkkaa voi ruveta syömään, vaikka sillä tavalla niin helposti sanotaan. Ja minä sanoisin vielä sen vain, että kyllä minä olisin tämän vuokrankorotuksen, siis 30 %:n vuokrankorotuksen kannalla nimenomaan täällä kertaa, ja perustelen sitä sillä, että nyt kun täällä joku toveri viittasi psykologisiin tekijöihin, niin siihen sanoisin, että meillä on ensi vuonna vaalit. Jos nyt katsotaan, että tällä seikalla on jotakin merkitystä, niin eikö tämä asia olisi syytä nyt tänä vuonna hoitaa mahdollisimman vähiin, ja kun ensi vuonna lähdemme taas vaalitaisteluun, niin silloin olisi pienempi paha meillä puolustettavana. Tähän seikkaan vetoaisin, että koska meillä tosiaankin ensi vuonna on monia tärkeitä tehtäviä, joita me joudumme hoitamaan. Sanon, että ne ovat kunnallisvaalit ensi vuonna ja valtiolliset vaalit ovat vasta seuraavana vuonna, mutta myöskin kunnallisvaalien tiimoilta käydään hyvin ankaraa kamppailua juuri meikäläisten ja ensi kädessä kommunistien välillä eikä silloin kaihdeta mitään aseita, kun meidän kimppuumme siltä linjalta käydään, niin että katsoisin,

että olisi tänä vuonna syytä hoitaa suurempi osa tästä asiasta ja ensi vuonna taas pienempi osa.

O j a n e n : Minä kuulin täällä toveri Kuukkasen mainitsevan, että ammattiyhdistysliikkeen edustajat Lindblom ja Sumu eivät olleet suunnitteluneuvoston työvaliokunnan kokouksessa silloin kun tätä asiaa on käsitelty eikä puoluetoimikunta näin ollen tule tänne tässä kysymyksessä yksimielisellä ehdotuksella. Jos asia on totta, niin minä suuresti ihmettelen, että näin tärkeä posti kuin ammattiyhdistysliikkeen edustus puoluetoimikunnassa, kun näin suurisuuntainen kysymys on esillä, että tällaisen suuren osan maamme palkkatyöväestön edustajat eivät silloin ole paikan päällä. Paheksun sitäkin, että he eivät ole tässä kokouksessa, kun tällaisesta tärkeästä asiasta on kysymys. Tämä minun nähdäkseni on sellainen asia, että sitä ei voida jättää, vaan siinä on tehtävä ratkaisu. Ja minä huonona puhujana voin varmasti pitää yhtä huonon puheen joko tämän asian puolesta kuin sitä vastaan; voin pitää varmasti aivan yhtä perustellun puheen molemmin päin tästä asiasta.

Riihimäeltä tänne lähtiessäni meillä on asiaa myöskin perusjärjestössä käsitelty ja minulle annettiin siinä vapaat kädet, mutta vissi linja, vuokrankorotusten linja oli yleinen perusjärjestössä. Minä henkilökohtaisesti jo etukäteen sanon, että kannatan toveri Kuukkasen ehdotusta siitäkin huolimatta, että minä sanoisin, että se on tavallaan järjenvastainen (Kokouksesta: Ei Kuukkanen ole tehnyt mitään ehdotusta.) — kyllä hän on ehdottanut. Kyllä minä ymmärsin, että Kuukkanen on tehnyt tällä ehdotuksen.

Täällä on kuitenkin tahdottu minun nähdäkseni vuokrallaolijoista, jotka vanhoissa taloissa ovat asuneet, sanoa, että ne ovat puoliksi ilmaiseksi eläjiä, että ne yhden päivän palkalla siellä asuvat. Ja minä siinä mielessä uskaltaisin toveri Lahtista vähän oikaista. Minä olen 11 vuotta asunut niin huonossa asunnossa

kuin ihminen suinkin voi asua, mutta vuokraa ei tosin ole ollut kuin tuhat markkaa. Ja jos sitä asuntoa olisi pikkusenkin korjattu, niin minä olisin maksanut siitä vähän enemmän. Mutta täytyy muistaa myöskin se, että minä ostin 2.500 - 3.000 markan edestä puita jokaista kuukautta kohti ja 11 astetta oli lämpö asunnossa ja 3 asteessa pakkanen yöllä keittiössä. Täytyy myös ottaa tällaiset tekijät huomioon; täytyy myöskin ottaa huomioon, että omistaja kanto vinniltä purut pois ja vieläpä otti keittiön rossista pois sekä heitti laarin kellarista ulos, missä perunoi- ta pidettiin, kuin myöskin, että hän kielsi saunan käytön ja siis pesemisen saunassa ja teki vielä muutakin. Täytyy myöskin todeta tämän mitalin toinen puoli eikä asiassa katsoa vain mitalin toista puolta. Minun ymmärtääkseni tämä on asia, joka pitäisi kiihкотomasti ja asiallisesti käsitellä. Kun katsoo tämän asian psykologista puolta, se on myöskin hyvin ymmärrettävää, kuten toveri Romppanen täällä sanoi. Ei se ole niin yksinkertainen asia, silloin kun menemme ammattiyhdistysliikkeen piiriin, silloin kun siis palkkasulku on kertakaikkinen ja ehdoton. Ja vastaavasti on siten puhuttu jo muista hinnankorotuksista. Tämä vuokrien korotus on melko huomattava prosenteissa, joskaan se markkamääräisesti ei muodostu niin korkeaksi tämä esitys. Mutta se on psykologinen asia ja se on sitä niin suuressa mittakaavassa, että sitä eivät voi ilmeisesti täällä tajuta ne, jotka ovat ehkä vuokranantajia ja joilla on oma asunto. Minä en suinkaan tahdo tällä puheenvuorollani väittää vastaan; päinvastoinhan minä jo alkuun sanoin, että on järjenvastaista vastustaa sitä (naurua), mutta siitä huolimatta minä lähdän SAK:n linjalle ja kannatan toveri Kuukkasen tekemää ehdotusta — minun nähdäkseni hän on tämän kysymyksen kohdalla tehnyt myöskin ehdotuksen.

Täällä ministeri, toveri Tervo mainitsi, että korkokantaa

pitäisi ehdottomasti alentaa (Tervo: SAK:n miehet eivät kannattaneet minun ehdotustani suunnitteluneuvostossa:)-- se on minun nähdäkseni aivan oikein. Piensäästäjillä on ehkä vähän rahaa pankissa, mutta tässä maassa on kai satojatuhausia piensäästäjiä, jotka palkkatuloistaan ovat saaneet säästönsä ja vanhuuden turvaksi ovat aikoneet tämän säästönsä pitää. Niitä on kupattu ja kerta kaikkiaan ryöstetty ja rosvottu, kuten puoluetoveri Skog sanoi, rosvottu kertakaikkiaan. Tarkoitus on rosvota sitten tämän ehdotuksen mukaan vielä 1 % siitäkkin, mitä heillä on vielä järeillä. Heidät rinnastetaan kiinteistönomistajiin, joiden reaaliomaisuus on säilynyt - mikäli heillä on ollut velkaa, he eivät tietysti vuokratuloilla ole pystyneet niitä maksamaan, mutta inflaatio on maksanut ne olemattomiin. Kyllä siinä on vissi pohja ja vissit realiteetit siihen SAK:n kantaan myöskin tässä asiassa.

Asia on siis tällainen, kun katselemme mitalin molempia puolia emmekä puhu siten, että jos on kiinteistön omistaja, niin puhuu vuokrien korotuksen puolesta, ja jos on vuokralainen, niin puhuu siis vuokrien korotusta vastaan. Minä olen vuokralla asuja ja ilmeisesti sinä ikäni pysyn. Kyllä minä näkisin, että olisi keino löydettävissä, että vuokria voitaisiin korottaa, mutta minä olen perustellut, minkä takia minä päinvastaiseen tulokseen tämän kysymyksen kohdalla päädyn. Enkä minä malta olla vielä sanomatta, että olisi ollut syytä puoluetoimikunnassa asian käsittelyn yhteydessä olla ammattiyhdistysliikkeen kaikki ne edustajat, jotka puoluetoimikunnassa ovat, ja näin olisi tietysti tullut sieltä myöskin jo kaksi ehdotusta, siis eriävä mielipide tähän kysymykseen nähden.

K o k k o : Tämän hyvän asian tiimoilta on käytetty niin paljon puheenvuoroja puolesta että vastaan enkä ryhdy siitä puo-

lesta puhumaan, mutta kun täällä eräissä puheenvuoroissa on asetettu tämä kysymys mielialakysymykseksi, niin ehkä tuommoisen keskinkertaisen työpaikan edustajan, missä työskentelen ja missä tätä kysymystä on myöskin pohdittu, saanen teille jonkin verran niitä mielipiteitä selvittää.

Minun käsittääkseni tämä mielialakysymys on otettu vähän sanoakseni liian tärkeäksi. Tosiasiahan on se, että tuommoisia pikku talon tai mökin omistajia on sekä kommunisteissa kuin myöskin sosialidemokraateissa ja tässä käyvät mielipiteet ristiin. On myöskin kommunisteja, jotka sanovat, että täytyy vuokria korottaa, joskin tosin heidän sanomalehdistönsä ja heidän propaganda-aineistonsa tekevät asiasta propagandaa, mutta minun käsitykseni on ja yleensä se on työpaikankin käsitys, että siitä mitään suurempaa keskustelua ei tule, silloin kun se kysymys otetaan esille. Siis tosiasia on tällä kertaa se, että monet vuokralaiset eivät kehtaa mennä isännälle maksamaan jostakin huoneen ja keittiön asunnostaan, mikä vanhoissa taloissa yleensä, on, eivät kehtaa mennä maksamaan isännälle 700-800 markan vuokraa, he eivät viitsi mennä sellaista vuokraa isännälle viemään, vaan maksavat enemmän. Ja tällaiset maksajat ymmärtävät ja tuntevat asian, mistä silloin siinä on kysymys. Kyllä asia kertakaikkiaan on näin. Ja minä tietysti ymmärrän SAK:n kantaa ja puolustan sen kantaa, mutta niin kuin täällä on sanottu, jos asiaa todel-la järjellä ajattelee, niin se varmasti on näin, eikä mitään suurempaa ristiriitakysymystä tästä varmasti tule.

T i i t i n e n : Tahtoisin vain lyhyesti lisätä siihen, mitä aikaisemmin sanoin. Jotta kenellekään ei jäisi väärää käsitystä Mikkelin tilanteesta, niin on todettava, että Mikkelin huoneenvuokralautakunnan luetteloissa on 500 asunnonhakijaperhettä, jotka kaikki ovat osoittaneet asunnonhakemuksensa vanhaan huoneistoon, ja olen vakuuttunut siitä, että nämä 500 vanhoihin huoneistoihin

pyrkijää ovat jatkuvasti huoneenvuokralautakunnan kirjoissa, rakennettakoon kuinka paljon uusia kalliita Arava-asuntoja tahansa eikä asia tällä kannalla järjesty.

Edelleen toveri Kuukkanen täällä huomautti, että vanhojen talojen vuokrien korottaminen ei millään tavalla vaikuta uusien huoneistojen vuokriin. Se osoitti minusta, että SAK:n taholla ei ole kysymystä perusteellisesti selvitetty. Onhan selvää, että kun huoneistojen niukkuutta pidetään yllä liian alhaisella vuokratasolla, niin kilpailu vapautuvista uusista huoneistoista on myöskin suurempi, ja kun vuokrat muissa taloissa on vapautettu, on seurauksena, että he kohoavat kohtuuttomasti, vielä yli normaalien kustannusten. Toisin sanoen: mitä alhaisempina pidetään vuokrat vanhoissa taloissa, sitä korkeammalle voivat uusien talojen omistajat ja rakennuttajat kiilata oman vuokratasonsa. - Tämä asian tästä puolesta.

Lopuksi toteaisin vain sen, että asia on pilattu, politisoimalla kysymys on pilattu se vallan täydellisesti ja tässä on oikeastaan menty kommunistien meille heittämään lankaan, niin että on tätä kysymystä pidetty noin esillä. Olisi ollut mukavampi järjestää asia kaikesssa hiljaisuudessa ja suorittaa tuo vuokrien korotus mieluummin kerralla kuin tehdä nyt 20 %:n korotus ja taas käydä sama linja vuoden kuluttua uudelleen 27 %:sta. Ei kysymys ole ollenkaan autettu sillä, että nyt mennään vain 20 %:n korotukseen, koska itse asiassa tuo korotus ei paljonkaan tässä vaiheessa tähän probleemaan kokonaisuudessaan vaikuta eikä kysymystä helpota. Ehkä olisi sittenkin parempi ollut koko tämä korotus suorittaa. SAK:n odottava kanta tässä vaikeuttaa huomattavasti asian järjestelyä tulevaisuudessa.

Keskustelu:

M i k k o n e n : Tällä kysymyksen alustaja mainitsi, että sosiaalipolitiikka on jäänyt kesantoon. Me tiedämme, jotka olimme puoluekokouksessa, ja ehkä muutenkin, että puoluekokouksessa hyväksyttiin varsin laaja sosiaalipoliittinen ohjelma. Tässä oli lähinnä kysymys asuntokysymyksestä ja toiseksi on terveydenhoitosymys, jotka todellakin ovat sellaisia laajoja kysymyksiä, että niitä ei tässä vaiheessa ole voitu hoitaa eikä tietysti voida hoitaa muutaman vuoden, tuskinpa muutaman vuosikymmenen sisällä. Sen me kaikki tiedämme, että sen on täytynyt olla ja on ollut tähän saakka kokolailla kesannossa. Minusta siitä huolimatta on syytä tässä kokouksessa ja tässä seurassa käsitellä myöskin sosiaalipolitiikka sen takia, että vaikka sen sanotaan olevan kesannossa, niin ainakin ne sosiaaliset oikeudet, joita tähän saakka sosiaalisella lainsäädännöllä on aikaansaatu, myöskin suurin piirtein säilytetään ja että niitä ei käydä alentamaan. Minä tässä nimenomaan mainitsen, että puoluekokouksessa viime keväänä, kun kysymyksessä oli sosiaalipolitiikka, puoluekokous yksimielisesti tässä asiassa merkitsi ja lausui kantansa ja se oli se, että niitä suunnitelmia, joita silloin ns. teurastuskimitea ja muut ehdottivat eräisiin sosiaalipoliittisiin kysymyksiin nähden, on ehdottomasti vastustettava. Olisi ollut hyvä, että tässä kokouksessa olisi ollut enemmän mm. kansanedustajia. Näyttää kuitenkin siltä, että paitsi vaalien aikana tuollaisissa tärkeissä kokouksissa, näillä herroilla tai rouvilla ei näytä olevan aikaa vaivautua tähän puoluepuoleiston kokoukseen kuulemaan, mitä kansa yleensä asioista ajattelee (Kokouksesta: Oikein!). Tässä suhteessa minä tahtoisin sanoa ja vielä mai-

nitsisin sen, että sikäli kuin minä nyt sanomalehtiä olen lue-
nut ja myöskin oikein ymmärtänyt, valtiovarainministeri esitel-
lessään ensi vuoden talousarviota mainitsi silloin asiasta puhu-
essaan valtion menojen pienentämisestä ja esitti tapauksia ja
asioita, millä tavalla niitä olisi pienennettävä, ja hän esitti
sellaisen lakisarjan, jota odotetaan ja joita lakeja on tulossa
siis hallituksen taholta, ja tämä sisälsi mm. mielestäni erinomai-
sen tärkeitä sosiaalisiakin asioita. Mainitsen tässä mm. ammatti-
opistojen avustuslain, kodinperustamislain, vanhuus-, kan-
saneläkelain huonontamisen jne. monia muita tapauksia tässä kä-
sittääkseni oli esillä. Jokainen käsitämme, että sen tai tämän
lain tarkistaminen saattaa olla tarpeellista ja onkin tarpeellis-
ta, mutta tavallisesti kun on kysymys sosiaalipoliittisista asi-
oista, niiden tarkistamisen pitäisi tapahtua eteenpäin eikä sii-
nä saisi tapahtua taantumista, niinkuin käsittääkseni näissä suun-
nitelmissa on esillä. Näitä sellaisia asioita on kovin suuri as-
teikko valtion taloudessa. Mutta tuntuu siltä, kun Suomen kansal-
la on tuo kahdeksan vuoden orjatyö päättynyt, kun se on tuon val-
tavan sotakorvauksen suorittanut, maksanut 200 miljardia markkaa,
niin samanaikaisesti, jolloinka tuo taakka on hartioilta jäänyt,
samanaikaisesti esitellään melko vakavasti, että sosiaalisia etuja
on kavennettava, ja se tuntuu ihmeelliseltä ja minun mielestäni
sosialidemokraattisen puolueen puoluekokouksen kanta tässä asias-
sa oli ehdoton ja se oli myöskin aivan oikea. Saattaa tietysti
olla joitakin kysymyksiä, jotka vaativat tarkistusta. On puhuttu
paljon tuosta lapsilisäasiasta, mm. niin, että ensimmäisestä lap-
sesta ei olisi lapsilisää suoritettava. Saattaa olla, että sillä
asialla olisi perustaa. Me tiedämme, että Suomen kansa on tähän
saakka pitänyt kunnia-asianaan ainakin yhden lapsen elättämistä

ilman valtion tukea ja sillä siltäkin kannalta voi perusteita ol-
la, mutta kun ruvetaan sitäkin käytännössä toteuttamaan, niin huo-
matahan, että siinä on monia seikkoja, monia vaikeita seikkoja, jot-
ka asettavat esteitä tällaiselle suunnitelmalle. Niin että, niin
kuin sanottu, ikäänkuin evästyksenä tässä kokouksessa niille hen-
kilöille, jotka ehkä joutuvat näitä asioita käsittelemään eduskun-
nassa ja muualla, olisi syytä tuoda esiin tämän kokouksen ja tämän
seurakunnan mielipide siitä, että kun on kysymys sosiaalipoliitti-
sesta alasta, niin käsittääkseni ei nyt niitä etuja olisi lähdetä-
vä kaventamaan, vaan päin vastoin sitä lainsäädäntöä olisi edel-
leen kehitettävä. Se on kesannossa ollut tähän saakka, mutta meidän
on sanottava, että viimeisten 15 vuoden aikana sosiaalinen lainsää-
däntö meidän maassamme on valtavasti kehittynyt. Kun ottaa huomioon
ne muut vastuut, mitä kansallamme on näinä vuosina ollut, niin on
sanottava, että kyllä meillä on ollut harrastusta eivätkä nämä
asiat ole olleet kesannossa. Meillä on varsinkin lastensuojeluasi-
assa ja lastenhuoltoasiassa sosiaalipolitiikka kehittynyt valtavas-
ti ja onneksi myöskin vanhusten kysymys, sen jälkeen kun tuo van-
huusavustuslaki tulee voimaan. Mutta sittenkin meillä on vielä kan-
salaisia paljon, jotka ovat tässä mielessä kaikkea tukea vailla.
Ne ovat ne, jotka eivät ole päässeet osallisiksi enempää kansanelä-
kelaista kuin myöskään vanhuusavustuslaista. Minä tiedän, että so-
sialidemokraattinen ryhmä harrastaa näitä asioita ja tietysti koet-
taa keksiä keinoja, mitenkä heidän asemaansa olisi hoidettava. Sa-
malla minä tahdon tässä esiintuoda, kun on kysymys sosiaalipoliitti-
sista asioista, että meillä, niinkuin minä tässä sanoin, tuo ns.
avoin sosiaalinen huolto on viimeisten 15 vuoden kuluessa valtavasti
kehittynyt eikä siitä tietenkään ole mitään muuta kuin hyvää sanot-
tavana. Mutta minä tahtoisin täällä tuoda esiin erään seikan kan-
sanedustajille ja niille, jotka ovat vallan perämisessä, että meil-
lä on eräitä sosiaalisia kysymyksiä, jotka tosiaankin ovat aivan

kesannolla. Tällä minä tarkoitan tuota ns. laitoshoidtoa, lähinnä kunnalliskotihoitoa ja niiden vajaamielisten sekä lasten että aikuisten huoltoa, millä kannalla se meidän maassamme on. Mehän tiedämme, että se lain mukaan kuuluu kunnille, mutta kunnat eivät ole tätä asiaa mahdollisesti taloudellisista syistä, usein myöskin sen vuoksi, että ei valitettavasti ole ollut aina edes todellakaan meillä asioista sosiaalista mieltä, tätä asiaa hoitaneet. Meillä on tässä maassa vielä paljon sellaisia maalaiskuntia, joissa ei ole edes kunnalliskoteja, tai jos sellainen luonnollisesti onkin, niin ovat ne usein maaseudulla sellaisia, että ne eivät vastaa ainakaan nykyaikana niitä vaatimuksia, joita ihmisen asumiselle ja olemiselle voitaisiin asettaa, kun kunnalliskodeissa on mm. sekä terveitä, sielullisesti terveitä että mielisairaita saman katon alla, kun niissä on vielä ihmiset, joiden pitäisi olla toisistaan erillään, pantu yhteen asumaan, ja minä sanoisinkin, että tässä suhteessa meillä on vielä suuressa määrässä tehtävää. Minä tiedän, että sosiaaliministeriön taholta on esitetty ja valtiovallan taholta tehty esityksiä, jotta valtion menoarviossa varattaisiin jokin summa kuntien avustamiseksi tällaisten sosiaalisten laitosten rakentamiseksi ja avustamiseksi. Käsittääkseni kunnat tässä suhteessa joutuisivat varsin vaikeaan asemaan, mutta ne eivät siihen joutuisi silloin, jos ne saisivat halpakorkoisia lainoja ja myöskin osittain avustusta, niin että tällä tavalla näitä asioita olisi hoidettava.

Minä en malta olla sanomatta myöskään siitä, että kun mielisairaslaki viime kerralla hyväksyttiin, niin eduskunta on silloin päättänyt, että edelleen niinkuin tähänkin saakka mielisairaata voidaan sijoittaa kunnalliskotien välittömään yhteyteen, tosin ehkä erillisiin rakennuksiin jne. Minä olen sanonut eräässä kokouksessa, missä oli kysymys sosiaalipoliittisista asioista, että täl-

laisen määräyksen edelleen ottaminen mielisairaslakiin on ollut virheellistä. Meille ei koskaan yhteiskunnallisissa laitoksissa, me emme pääse siitä vaivaihoidon vaikutuksesta, joka niissä pysyy silloin, jos yhteiskunta hyväksyy, että viisaat ovat samassa yhteydessä kuin hullut ja että näitä hoidetaan yleensä samassa paikassa. Minä tämän vain esitän lyhyesti ja minä sanoisin nimittäin, että henkilöt, jotka eivät välittömästi joudu näitä asioita seuraamaan, niinkuin kansanedustajat ja muut, ne eivät näitä lähemmin tunne, mutta minä sanoisin, että ei ole oikeastaan sivistyneen yhteiskunnan arvon mukaista, että meillä köyhäinhoito, nimenomaan laitoshoidto, on monessa suhteessa varsinkin Pohjois-Suomessa ja rajapitäjissä niin alhaisella tasolla kuin se on. Niin että kun tämä sosiaalipolitiikka on ollut kesannossa, niinkuin täällä sanottiin, niin käsittääkseni mahdollisuuksien mukaan sitä on kehitettävä ja vietävä eteenpäin, mutta niitä esityksiä vastaan, mitä on esitetty mm. näiden sosiaalisten etujen kaventamisesta, joita vakavassa mielessä on esitetty, minä henkilökohtaisesti ainakin tässä seurassa edelleen rohkenen esittää vastalauseen sellaisia suunnitelmia vastaan. Tarkastettakoon ja tarkistettakoon yksityiskohtia, jos se on tarpeellista, myöskin sosiaalisessa lainsäädännössä, mutta kesantona sitä ei ole jatkuvasti pidettävä, vaan sitäkin olisi kehitettävä, ja minä tässä tuon esiin erään uuden näköalan, joka on otettava vakavasti. Minä olen varma siitä, että jos sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän taholta annettaisiin enemmän ymmärtämystä ja aktiivisuutta mm. tuon kunnalliskotihoidon ja yleensä laitoshoidon suhteen, niin se tulisi saamaan koko kansan kannatuksen. Meillä on myöskin mielisairaita satoja, joita ei voida sijoittaa, koska ei ole hoitopaikkoja. Ne laitokset ovat enemmän tai vähemmän hyväntekeväisyysjärjestöjen laitoksia; kuten Suomen Kirkon Sisälähetysseuran jne, mutta valtiovallalla ei niihin ole ol-

lut rahaa. Myöskään kunnat eivät ole näitä asioita asianmukaisesti hoitaneet, joten nämäkin asiat ovat olleet kesantona, ja minä sanon, että niin hyvin kuin meillä on kehittynyt tuo itse köyhäinhoito ja huoltotoiminta, niin tämän laitoshoidon suhteen meillä on vielä hyvin paljon tekemistä, ja minä sanoisin, että sosialidemokraattisella puolueella ja eduskuntaryhmällä on hyvin paljon kiitollista tehtävää ja toteutettavaa tässä.

H u l t : Tässä yhteydessä puhuttiin teollistamisesta ja teollisuuden tehostamisesta ja ennen kaikkea Pohjois-Suomen ja yleensä siitä ns. maaseudun teollistamisesta ja että pienteollisuutta maaseudulle. Mutta minä sanoisin, että tämä kysymys on ennen kaikkea maalaisliittolaisten sellainen propagandakysymys eikä sosialidemokraattien kovinkaan vakavassa mielessä kannata kiinnittää tähän seikkaan huomiota. Sillä täällä jo eräässä yhteydessä mainittiin, että teollisuuden levittäminen sellaisille aloille, joilla ei ole markkinoimismahdollisuuksia, on erittäin vaarallista. Tällä kertaakin täällä jo esiteltiin metalliteollisuuden alalta erilaisia tarvikkeita ja tuotteita, joita ei voida saada markkinoiduiksi, ja jos vielä lisää perustetaan sellaista pienteollisuutta, jonka tuotteet eivät mene kaupaksi, niin mitä se tietää? Se tietää joidenkin toisten kiristymistä ja tilanteen kiristymistä. Jos ryhdytään maaseudulle erilaista pienteollisuutta perustamaan, niin tästä on aiheutumassa myös eräs työllisyyskysymyksen kannalta vaarallinen kysymys siinä mielessä, että näihin teollisuuslaitoksiin ja pieniin yrityksiin pyrkii etupäässä maaseudulla metsätyömiehiä, ja kun ne saavat siellä muutaman kuukauden olla, niin se on aivan varmaa, että ne eivät lähde enää metsätöihin takaisin, kun nämä laitokset lopettavat toimintansa ja työt pysähtyvät. Se on nähty nyt mm. kun rakennustuotanto oli

vilkasta, ja kun näistä työmiehistä tuli kirvesmiehiä melkein kaikista, niin tällä kertaa on huutava puute eräillä työmailla metsätyömiehistä. Tänä päivänä meidän seudullamme ei ole metsätyöntekijöitä, vaikka töitä kyllä olisi. Miehiä kyllä on, mutta ne ovat kirvesmiehiä nyt ja ne ovat sen verran ammattimiehiä, että ne eivät halua lähteä metsätöihin. Siinä on myöskin sen palkkajuttu. Ja sama ilmiö tulee tässä teollistamisen yhteydessä, jos maaseudulla pannaan pienteollisuutta pystyyn, niin kun ne saavat siellä vähän oppia ja kun tämä teollisuus joutuu vaikeuksiin ja tekee vararikon, niinkuin se ehdottomasti siellä tekee, kun sen tuotteilla ei ole menekkiä, niin ne lähtevät silloin kaupunkeihin hakemaan työtilaisuuksia eivätkä lähde enää metsätöihin. Tähän kysymykseen sosialidemokraattisen puolueen on suhtauduttava erittäin vakavasti.

Sitten tässä kohdassa käsitellään myöskin liikenneoloja. Tällä puoluesihteerin Leskinen alustuksessaan mainitsi nimenomaan sen, että meidän maanteittemme kunto on sellainen, että kelirikkokausi saattaa tulla kestäämään jo pitemmän aikaa kuin kuukauden tai puolitoista kuukautta, ja tilanne on tällä kertaa se, että se saattaa kestää läpi vuoden. Sellaisena kesänä kuin tänä kesänä tämä kelirikko on kestänyt suurimmalla osalla maaseutua koko kesän. Tässä on meillä se työsaara, johonka meidän pitäisi kiinnittää huomiota, ja tämä poistaisi myöskin sitä työttömyyttä maaseudulla, joka sitä ehken eräillä paikoilla onkin uhkaamassa. Mutta tässäkin olisi lähdettävä vähän toiselta linjalta kuin mitä aikaisemmin on lähdetty, kun tietyt on tehty talvella. Minä liikkuessani puolueen palveluksessa tuolla Iisalmen ympäristössä olen joutunut juttelemaan näistäkin asioista sikäläisten tovereiden kanssa ja siellä on ollut sellainen tilanne, että siellä on miehiä pidetty ojankaivuussa eräillä tietömailla talven aikaan, ja keväällä niistä ojista ei ole ollut enää mitään jäljellä, kun tien pinta on sulanut ja se

kaikki hakattu on sulanut pois ja täyttänyt ojat. Näin ollen ne tietyöt olisi tehtävä kauniina aikana, niin että ne todella tuottaisivat tuloksia, ja tähänkin asiaan olisi kiinnitettävä vakavaa huomiota. Myöskin tielainsäädäntöön olisi esitettävä sellainen muutos, ettei se valtava rasitus, mikä meillä nyt tien kunnossapitoon nähden saattaa tulla joidenkin kohdalta, tulisi oikaistuksi ja asia siinä suhteessa korjatuksi, niin on aivan kohtuutonta, että sellaiset pienviljelijät ja palkkatyöläiset, jotka omistavat jonkinmoisen kiinteistön maantien varrella, joutuvat pitämään joitakin kymmeniä kilometriä tietä kunnossa siitä huolimatta, että he maksavat aivan samat verot kuin nekin, jotka asuvat yleisten valteiden, maanteiden varsilla. Tähän epäkohtaan pitäisi kiinnittää vakavaa huomiota ja mitä pikemmin, sen parempi.

K u u k k a n e n : Minä kiinnittäisin ensinnä huomiota tämän kohdan ensimmäiseen kohtaan, teollistamisen tehostamiseen. Tässä puhutaan aluksi Pohjois-Suomen teollistamisesta. Tässä on puhuttu mm. puunjalostustehtaan perustamisesta Pohjois-Suomeen ja muistaakseni se oli pääministeri Kekkosen puheessa. Nyt meillä tällä hetkellä on työttömyyttä puunjalostusteollisuuden piirissä. On myöskin työttömyyttä metalliteollisuuden piirissä. Puunjalostusteollisuuden työttömyys johtuu siitä, että ettei tällä hetkellä ole sen tuotteille vientimarkkinoita, ja metalliteollisuuden työttömyys lähinnä siitä, että joudumme ulkomailta ostamaan kallista raaka-ainetta, toisin sanoen emme sen vuoksi pysty kilpailemaan ulkomaiden kanssa. Nyt meillä on aikaansaatu huomattavan suuri rautamalmin kaivos Otanmäkeen, jonka malmivaroja on arvioitu riittävän muutamaksi kymmeneksi vuodeksi, mutta tällä hetkellä ei ainakaan ole ollut mahdollisuutta sulattimon ja valssilaitoksen perustamiseen sinne. Jos nyt puunjalostusteollisuuden lisäämiseen tarkoitettuja varoja voitai-

siin käyttää tämän sulattimon ja valssilaitoksen rakentamiseen Otanmäelle, sillä saataisiin eräs vaikea kriisi voitetuksi, toisin sanoen, meidän ei tarvitsisi ostaa 60 %:n ylihinnalla Länsi-Saksasta valssaustuotteita voidaksemme sitten niistä valmistaa kotimaassa tuotetta, joka tulee vähintään 30 % kalliimmaksi vastaavaan ulkomaiseen tuotteeseen verrattuna. Tällöin ei myöskään olisi sellaista tilannetta ilmennyt, että me ostamme ulkomailta jalostettua valurautaa, jota me joudumme ostamaan kalliilla hinnalla sieltä, kun meillä on rautamalmia myytäväksi ulkomaille, mutta joudumme myymään sen suhteellisen halvalla. Me olemme tästä asiasta käyneet keskustelemassa ministeriössä ja siitä on myöskin ollut keskustelua toveri Tervon kanssa, joka lähemmin tuntee tämän kysymyksen. Pääministeri itse kyllä suhtautuu asiaan myönteisesti, mutta tosiasia on se, että tähän Otanmäen kohdalta ei ole varoja tällä hetkellä saatavissa, sillä tällaisen tarvittavan sulattimon ja valssilaitoksen rakentaminen vaatii miljardeja ja kaivoksen yhteydessä olevat rakennustyöt ovat parhaillaan kesken, mm. rikastamon osalta, joka tietysti ensi kädessä olisi saatava pysyyn, joten se ilmeisesti on aivan lähiajan kysymys, ja kun asia on vaikea rahakysymys, niin sitä on tietysti vaikeata viedä eteenpäin, mutta se on joka tapauksessa meidän maamme teollisuuden avainkysymys, ja jos tämä kysymys saadaan onnellisesti läpiviedyksi lähivuosina, niin silloin on ratkaistu pitkäksi ajaksi meidän maamme 80.000 metallityöläisten työllisyyskysymys. Sen vuoksi tätä asiaa ei voida pitää minään pikku juttuna, toisarvoisena kysymyksenä, vaikka se näin detaljina tuleekin tässä esille.

Mitä sitten tulee seuraavaan kohtaan, joka koskee liikenteemme 5-vuotissuunnitelmaa, niin on todettava hyvänä kehityksenä se, että esim. meidän valtionrautatietemme on tehnyt itselleen 5-vuotissuunnitelman. Alun perin oli tarkoitus tehdä 10-vuotissuunnitelma,

mutta ne eivät pystyneet niin pitkää ohjelmaa laatimaan, mutta tämä sama suunnitelmallisuus olisi vain saatava laajennetuksi koskemaan kaikkia valtion laitoksia sen vuoksi, että jos niillä tällaiset 5-vuotissuunnitelmat on olemassa, silloin voidaan jo etukäteen nähdä meidän maamme teollisuuden työmahdollisuudet, minkälaisia tilauksia sillä on mahdollisuus eri laitoksilta saada, ja siten saadaan koko työllisyyskysymys paljon varmemmalle pohjalle, todellisen pitkän tähtäimen ohjelman pohjalle. Tätä tilannetta on ollut omiaan helpottamassa mm. Neuvostoliiton kanssa tehty 5-vuotinen kauppasopimus, joskaan siinä ei tarvikkeita kai etukäteen määrätä ja lyödä kiinni, vaan ne kunakin vuotena määritellään erikseen, mutta joka tapauksessa se antaa vissin tuen siitä, että on 5 vuoden aikana meidän maamme teollisuus saanut määrätyn miljardimäärän edestä vuosittain työtä, kun sen sijaan rautatielaitoksen 5-vuotissuunnitelma on melko yksityiskohtainen, jossa on tarkoin määriteltä, kuinka paljon kunakin vuotena kalustoa hankitaan. Se helpottaa tilannetta hyvin huomattavasti, joten tällaista kehitystä on tervehdittävä tyydytyksellä, ja toivottavaa on, että meilläkin vähitellen päästäisiin tässä asiassa eteenpäin ja saman tien kohti täydellisempää suunnitelmataloutta.

Mitä sitten tulee maaseudun teollistamiskysymykseen, niin tosiasia on kai se, että meillä ei kannata maaseudulle sijoittaa sellaista pienteollisuutta, joka joutuisi kilpailemaan suurteollisuuden kanssa, sillä se ei tosiaan kustannuksiltaan pysty tasapäiseen kilpailuun, mutta meillä sen sijaan on jo olemassa pienteollisuutta, joka pystyy tuottamaan melko halvoin kustannuksin. Tällaisestahan meillä maaseudulla on kyllä hyviä esimerkkejä, kuten Vähänkyrön tai Kauhavan puukkoteollisuus. Tällaisella pienteollisuudella on kyllä elinmahdollisuudet. Mutta jos pienteollisuutta maaseudulle rakennetaan ja siihen annetaan valtion varoja,

niin siinä on tarkoin noudatettava sitä periaatetta, ettei valtion varoja kiinnitetä sellaiseen teollisuuteen, joka joutuu kamppailemaan ja kilpailemaan suurteollisuuden kanssa, sillä sellaisella pienteollisuudella ei ole elämisen mahdollisuuksia. Ainoa mahdollisuus on kehittää sellaisia teollisuustyyppejä, joilla on maaseudulla elämisen mahdollisuuksia ja jotka eivät joudu kuljettamaan tarvikkeita pitkien matkojen päähän, puhumattakaan ulkomaankaupasta, vaan jotka lähinnä tyydyttävät oman alueensa kuluttajaväestön tarpeita.

- - - - -

Keskustelun aikana on Emil S k o g siirtynyt johtamaan puhetta.

Merkittiin.

- - - - -

P u h e e n j o h t a j a : Toveri Mikkosen puheenvuoron johdosta, jossa hän mm. kiinnitti huomiota vanhusten asiaan, ilmoitan, että kun tässä kappaleessakin puhutaan vanhusten eläkeasiasta, niin on tämä asia nyt ratkaistu ja järjestetty. Meillä on mm. työaikalait, maa-, metsä- ja merityöaikalait eduskunnassa parhaillaan ja siellä niissä pitäisi päästä ratkaisuvaiheeseen. Me olemme myös järjestäneet asiat niin, että toveri Wuori, joka oli lähettiläänä Lontoossa, tuli tänne sosiaaliministeriön yleisten asiain osaston päälliköksi ja tarkoituksena oli jo silloin, kun hän sinne tuli, että sosiaalipolitiikka saadaan varman miehen käsiin ja myöskin kaikki suunnitelmat lähtisivät siltä taholta. Me olemme sopineetkin siitä, että Wuori laatii, koordinoi kaikki vanhat sosiaaliset lait ja sitten nähdään, mitä puutteita niissä on, ja sitten tartutaan uusiin. Sairausvakuutushan on suuri kysymys, ja myöskin ne asiat, mitä toveri Mikkonen täällä mainitsi, mitään ei ole "vatupassitilanteessa", vaan kaikkien näidenkin

asioiden parhaaksi tehdään kuumeista työtä, vaikka se ei näy ulospäin. Ne ovat valmistusvaiheessa, ja sanonkin, että kyllä nämä asiat ovat, niinkuin nähdään, harkinnan ja pohdinnan alaisina.

T e r v o : Alustus on nyt siinä suhteessa laaja, että tässä on näitä otsikoita niin paljon, että se käsittää oikeastaan koko meidän yhteiskuntamme. Minä luulen, että alustajan tarkoitus on ollut enemmänkin useissa kohdin kosketella päivän poliittista tilannetta, missä vaiheessa jotkut asiat ovat, ja sen vuoksi tässä on se vaara, että jos kovin perusteellisesti keskustelemme, joudumme tuulettamaan koko meidän yhteiskunnallisen, taloudellisen ja sosiaalisen elämän alat. Hyvähän sekin on kertaalleen tehdä, jos vain päivät riittävät. Mutta minäkin haluan säästää kokouksen aikaa.

Pyysin puheenvuoron lähinnä Otanmäen vuoksi, koska läheisesti sen tunnen. Ilmoitan vain lyhyesti, että Otanmäen johdon tarkoituksiin kuuluu myöskin seuraava jalostusaste. Mutta niin kuin Kuukkanen itselin arveli, se on niin suuri pääomakysymys, että siihen täytyy mennä asteittain. Me pääsemme tuottamaan vasta rikastetta, tuottamaan malmia ja murskaamaan ja rikastamaan ensi vuoden puolivälissä. Mutta sulattimon rakentaminen on meillä suunnitelman alaisena. Se on kuitenkin vielä suhteellisen alkuasteellaan sen vuoksi, että tällä kertaa vielä on ratkaisematta kysymys esimerkiksi siitä, mitä menetelmää ryhdytään käyttämään tässä sulattamisessa. Siinähan on monenlaisia menetelmiä ja täytyy vielä suorittaa perusteellisia tutkimuksia. En rupea yksityiskohtaisemmin niitä tässä yhteydessä selvittämään.

Otanmäen laajentamisen ei kuitenkaan tarvitse sulkea pois tätä Pohjois-Suomen selluloosatehdasta, niin kuin käsitin vähän Kuukkasen lausunnosta kuultavan läpi, sillä meillä teollistamisessa voimme Otanmäen laajentamisesta huolimatta kannattaa myös

Pohjois-Suomen selluloosatehdasta, sillä tosiasia on kyllä, ettei Pohjois-Suomesta kommunismi häviä, ellemme siellä elämänehtoja ja olosuhteita paranna. Ja sitten tähän liittyy myöskin kysymys raaka-aineiden tehokkaasta käytöstä, ja niitähän meillä siellä Pohjois-Suomessa luoja paratkoon on. Ei tämä Kekkonen ehdotuksia ole, vaan teollistamiskomitean ehdotus, jonka sosialidemokraattinen hallitus asetti (Kokouksesta: Vuorineuvos Kivisen puheenjohtajalla.) Asia Kekkoselle on ehkä poliittisesti tärkeä, että hän joutuu esiintymään Pohjois-Suomen apostolina. Hän on nimittäin valittu eduskuntaan Pohjois-Suomesta ja kiirehdyttävä vetämään esille niitä kysymyksiä. Vaikka meillä tällä hetkellä onkin lamakausi nyt tässä selluloosateollisuudessa, niin ei sen tarvitse eikä se saa estää pitemmällä tähtäimellä suunnittelemasta, sillä konjunktuurit vaihtuvat myöskin selluloosateollisuudessa ja meidän täytyy sitä kehittää lähinnä siinä mielessä, että meidän raaka-aineemme tulee mahdollisimman pitkällä tähtäimellä käytetyksi.

Maaseudun teollistamisesta olisi paljonkin pakistavaa, siinähan on myös Ahman komitea, joka kehitti hyvinkin suurta organisaatiota, mutta minä katsoin, että se on nyt niin lennokas tuokomitean mietintö, että minä en ensinkään siihen innostunut, vaan annoin päinvastoin asian levätä. Siellä maalaisliittolaiset ovat lähteneet kehittämään kysymystä omin nokkinensa, perustamaan näitä maakunnallisia käsiteollisuus- ja pienteollisuusliittoja. Siitähän meillä on menoarviossa aina 100 miljoonaa vuosittain tätä tarkoitusta varten, mutta sitä ei ole otettu kauppa- ja teollisuusministeriön budjettiin, vaan se on kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön budjetissa ja sen jakamista hoitaa Kleemola, maalaisliittolainen ministeri. Minä olen taistellut sen puolesta, että se saataisiin meille, jotta ne puheet, että niitä varoja annetaan etupäässä maalaisliitolle ja heidän perustamilleen

yhtiöille, loppuisivat. Minulla puolestani ei ole ollut tilaisuutta kontrolloida, että näin olisi tapahtunut, mutta sellaisia tietoja on maaseudulta tullut. Mutta en sittenkään pitäisi asiallisena, että siitä sanottaisiin jossakin meidän painetussa tekstissä, sen vuoksi, että sitä ilmeisesti on hiukan vaikea todistaa. Valtioneuvostossa on ollut jo eräitä sellaisia anomuksia, että näitä avustuksia olisi myönnettävä myöskin tällaisten perustettujen yhtiöiden toimintaa varten, mutta siinä suhteessa valtioneuvoston raha-asiainvaliokunta asettui yksimielisesti sillole kannalle, että yhtiöiden on pysyttävä jaloillaan toimintaedellytysten turvin, ja vain perustamiskustannuksia varten lainoja myönnetään.

Tässä linjat, joilla tätä pienteollisuuden keventämistä on valtioneuvostossa pyritty hoitamaan ja sillä pohjalla se on pidettävä, sillä minä yhdyn täydellisesti niihin ajatuksiin, joita toveri Hult esitti, että näissä pienteollisuusyrityksissä on omat vaaransa.

P u h e e n j o h t a j a : On hyvin paljon puheenvuoroja, voidaanko rajoittaa (Kokouksesta: Kyllä:)?

Puheenvuorot rajoitetaan.

H u r r i : Mahdollisimman lyhyesti sanoen voin todeta, että sosiaalipolitiikka ei kaikilta osiltaan ole kenties kesantona, vaan pahan kerran nurmettumassa sikäli kuin merkitsee niitä seikkoja, joita Mikkonen esitteli. Maamme nuorisopolitiikan kulun yksin meidän eri tehtävissä olevien henkilöiden vastustamatta myöskin annetaan huonontua. Tosin on koko joukko niistä vielä ehdotuksia, sellaiset kuin nuorison ammattiopintojen avustusten lakkauttamiset ja muut, mutta niistä voi tulla hallituksen esityksiä teollistamiskomitean ehdotusten pohjalla jne.

Sanoisin, että vaikka verotuspolitiikka kai kuuluisi lähinnä seuraavaan kohtaan, mutta koska verotus aina on osa sosiaalipolitiikkaa, niin sellainen ajatus, jotta voitaisiin pysytellä samoilla yleislinjoilla kuin alustuksessa, sellainen ajatus, mikä nuorison kannalta on varsin kipeä kysymys, on se, että nyt verolakikomitean ja sen komitean mietinnön mukaisesti (Mäkelä: Ei komitean!) - sitten hallituksen esitys uudesta verolaista, jossa on mm. sellainen hyvinkin hätkähdyttävä vero, että jo 15 vuotias henkilö joutuisi maksamaan poikamiehen- ja vanhanpiianveroa (Naurua kokouksesta). Kun Rahtalan kanssa keskustelin, hän sanoi sen pitävän paikkansa, ja silloin en tiennyt eikä tunnu oikealta puolueelta se, että hallitus on tätä esitystä antaessaan ollut yksimielinen. Voidaan tietysti sanoa, että on noudatettava järkevää talous- ja sosiaalipolitiikkaa, mutta minun mielestäni ei ole ehdottomasti tavattoman järkevää se, että lyödään toisella kädellä sitten päin naamaa. Ei jotain nuorisokysymystä hoideta pelkästään marraskuun kampanjoilla eikä hyödytä mitään, jos nuorisoliittomme on, niin kuin eräässä eilisessä keskustelutilaisuudessamme toivottiin, vastustanut tätä kysymystä. Se voi olla ja tulee tietysti luonteensa mukaisesti olemaan vastaan, mutta mitä hyödyttää olla vastaan, jos kaikki päätäntävaltaelimet, jotka edustavat samaa ajattelutapaa, ovat kuitenkin sen esityksen puolesta. Tämän vuoksi toivoisinkin, että silloin kun verolakiesitys nyt on käsitellyn alaisena eduskunnassa, niin siihen myös voitaisiin saada sellaiset muutokset, ettei tällaista takaisin päin liukumista tapahtuisi, varsinkaan kun ei ole vielä millään tavalla perusteltu sitä, minkä vuoksi tällainen liukuminen pitäisi suorittaa.

S a a v a l a i n e n : On mainittu pienteollisuuskysymys ja tuntuu siltä, että ollaan hyvin kielteisiä. Mutta täytyy muistaa se seikka, että jos meillä on suurteollisuutta, silloin täy-

tyy myös rinnan kulkea pienteollisuutta. Ja tämän pienteollisuuden asema ei tällä kertaa millään tavoin ole hyvä, kun otetaan huomioon se seikka, että varsinaista tukea ei pienteollisuus saa mistään.

Mitä nämä avustukset, joita nyt on jaettu kahtena vuonna, täytyy muistaa, että se on hyväntekeväisyyttä ja on osittain menyt ainoastaan sellaisiin kulmakuntiin, missä voi olla asukkaita pari sataa henkilöä (Leskinen: Tarkoittaa poliittista hyväntekeväisyyttä, jota Kleemola harjoittaa.) Mutta minä haluaisin mainita tässä, että puolueen pitäisi kiinnittää huomiota yleensä pienteollisuuteen ja myös tukea sitä (Kokouksesta: Aivan oikein.). Eikä olisi pelättävissä, niinkuin Kuukkanen muistaakseni mainitsi, että ne tulevat sortamaan sitten palkkatasoa, missä ne työläiset, jotka näistä pienteollisuusyrityksistä joutuisivat lähtemään ja siirtymään johonkin teollisuuskeskukseen. Siitä täytyy pitää huoli, että ne eivät pääse mitään tekemään.

Mitä tulee taas yleensä Lapin teollisuuskysymykseen, niin tämä on hyvin tärkeä kysymys, niinkuin täällä Tervo mainitsi, että Lapin asukkaita täytyy päästä nostamaan. Sillä ne ovat erittäin kurjassa tilanteessa tällä kertaa. Sillä on helpompi järjestää teollisuutta sinne kuin siirtää Lapin asukkaat jonnekin muualle, niinkuin tässä on puhuttu.

O j a n e n : Kuopion poika vastusti pienteollisuutta ja puhui metsätyöläisistä, että ne eivät lähde metsätöihin. Minusta on ihmeellinen juttu, että pienteollisuutta maaseudulla vastustetaan, sillä minun ymmärtääkseni juuri maaseudun vähäväkisen kansanosan elintaso tulee tämän kautta kohoamaan. Monia muitakin kysymyksiä tähän kysymykseen liittyy, mutta kyllä se minusta on aika ikävää, jos lähemme vastustamaan tällaista kysymystä. Metsätyöläisten

kohdalla asia on, että niillä on 30 markan, suunnilleen 30 markan tuntipalkan ero rakennustyöläisiin. (Kokouksesta: Enemminkin.) En muista enää varmasti, mutta urakkapalkkojen kohdalla paljon enemmän kuin 30 markkaa, 50 - 60, jopa 100 markkaa. On selvää, että ne rakennusmiehet eivät mielellään mene metsätöihin niillä äärettömän pienillä palkoilla. Meidän olisi päästävä siihen, että metsätyöläiset pääsisivät myöskin jonkinlaiseen vastaavanlaiseen palkkatasoon, kuin myös heidän muitakin sosiaalisia etuisuuksiaan tulisi myönteisemmin kypsyttää.

S i m o n e n : Minä pyysin puheenvuoron, vaikka en kuulu puolueenvostoon, siksi, että minua kiinnostivat nämä kysymykset, mitä oli esillä juuri Pohjois-Suomea koskevana. Minun täytyy suorastaan puolueenvostoa valistaa tässä asiassa, ettei jäisi mitään vääriä käsityksiä Kekkosesta. Kekkonen on tullut meidän perässämme. Kyllä asianlaita niin on, että sosialidemokraatit ovat ottaneet tämän asian ensimmäisenä siinä mielessä esille, ja viime vaalitaistelun me kävimme nimenomaan Pohjois-Suomen taloudellisten kysymysten merkeissä, laadimme ohjelman myös puoluekomiteassa, johon puoluetolimikunta kutsui määrättyjä ihmisiä, me laadimme yksityiskohtaisen ohjelman Pohjois-Suomen taloudellisten asiain hoitamiseksi. Ja minun tekisi mieleni sanoa, että samalla tavalla kuin otimme ohjelmaan lainatavaraa niistä suurista maakunnallisista kokouksista, joita oli sitä ennen pidetty useamman vuoden ajan, niin Kekkonen on plagioinut meitä, esittänyt ominaan maakunnassa. Tämä siitä puolesta.

No puhuttaessa Pohjois-Suomesta näiden kysymysten yhteydessä hyvin mielellään yhtyisi pienteollisuudesta siihen arvosteluun, mitä täällä on esitetty, ellei tuntisi niitä olosuhteita, joissa ihmiset siellä joutuvat elämään. Ensinnä ihmisethän asuvat siellä suurimmaksi osaksi maaseudulla. Useimmilla meillä on enemmän tai

vähemmän maata hallussamme. Perheet ovat suuria. Maatila ei tarjoa riittävästi työmahdollisuuksia. Vallankin naisten kannalta on asiantaita tällainen. Perheiden työvoimaa ei voida käyttää tehokkaasti hyväksi ja elintaso tästä syystä on tavattoman alhainen. Pienteollisuus ja ns. teollisuuden kotityösystemi, jota nykyään paljon harrastetaan ja joka osittain ainakin Keski-Pohjanmaalla on käytännössä, on yksi keino, jolla työ viedään kotiin tai kodin portuaan: voidaan asua kotona, voidaan hoitaa vaatimattomat kotiaskareet ja kotityöllä saadaan sivuansiota. Näistä syistä ja tältä kannalta ottaen sanoisin, ettei sosialidemokraattisen puolueuuvoston pidä ainakaan lähteä tuomitsemaan niitä yrityksiä, joita tässä suhteessa on tehty olevia olosuhteita huomioon ottaen kansan elintason kohottamiseksi tällä tavalla, kun muuta mahdollisuutta ei ole. Ei sekään mitään kaunista ole, että meidän tyttömme lähtevät jatkuvasti Ruotsiin ja vievät työvoimansa sinne, hyvin useat.

Mitä sitten varsinaisesti teollisuuskysymykseen tulee, niin sitähan on varsinkin Pohjois-Suomessa tutkittu hyvin paljon, ja minä sanoisin, että meillä on mahdollisuuksia siinä suhteessa kohottaa kansan elintasoja niin paljon, että me voimme myöskin politiikassa päästä - jos käyttäisi arkipäiväistä kieltä - kommunistien niskan päälle. Kyllä me saarnaamme politiikkaa, puhumme sosialidemokratian ajatuksista ja teemme työtä, mutta ellemme saa työtilaisuuksia ja palkkatasoa sellaiseksi, että ihmiset tuntevat elävänsä, niin turhaa on meidän uskoa, että kommunistien herroiksi siellä pääsemme. Siis parasta politiikkaa on teollisuuden hoitaminen ja nimenomaan vuoriteollisuus, puuteollisuus ja turveteollisuus ovat Pohjois-Suomessa ne kolme päälinjaa, joita voidaan menestyksellä harrastaa, koskapa kaikkiin näihin on omasta takaa riittävästi raaka-ainetta. Voimaa on olemassa, jonka varassa voidaan teollisuutta pystyttää. Mutta niin kauan kuin tätä suurteol-

lisuutta ei ole saatu riittävästi, minä sanoisin, että puolueuuvostossa tehdään virhe, jos täällä lähdetään tuomitsemaan esim. sitä ohjelmaa, jonka viimeksi Oulun sos.-dem. piirijärjestön kokouksessa hyväksyimme Pohjois-Suomen talousohjelmaksi, jossa myöskin otetaan huomioon pienteollisuuden mahdollisuudet, tosin myöntäen ne kielteiset puolet, mitä sillä hyvin useissa tapauksissa on varsinkin silloin, kun maalaisliittolaiset ministerit hoitelevat niitä raha-arkkuja, joista avustuksia ja lainoja myönnetään pienteollisuuden avustamiseksi.

L e s k i n e n : Ei mitään muuta kuin ettei pienteollisuutta koskeva kohta, joka on hyvin kiireessä formuloitu, tulisi ymmärretyksi väärin. Ei se suinkaan merkitse, että suhtaudutaan karsaasti pienteollisuuteen, vaan on vastalause sitä ihan pelkkää puoluepoliittista avustusta vastaan, mitä maalaisliiton toimesta on järjestelmällisesti harjoitettu.

Liite N° 13/12.10.52

Keskustelu:

M i k k o n e n : Tässähän on kysymys myöskin siitä, onko tätä kokoomushallitusta edelleen jatkettava millä hinnalla tahansa. Sehän tulee esiin. Olisi syytä puoluenevoston jäsenten tässä suhteessa lausua kantansa.

Minä olen edelleenkin sitä mieltä, että tätä maata ei kuitenkaan voida silläkään tavalla hallita, kuin nykyään on koetettu hallita, että kaksi suurta kansanvaltaista puoluetta ovat hallitusohjissa. Tietysti on taloudellisia juttuja, joita on selviteltävä. Ne eivät ole selvinneet, mutta tuskin ovat myöskään voittamattomia, varsinkin kun otetaan huomioon se päätös, mikä tehtiin mm. vuokra-kysymyksessä, joka tuntuu kangertavan. - Niin että tällaisen evästyksen minä ainakin henkilökohtaisesti lausuisin, että jos suinkin mahdollista - ja miksei se olisi mahdollista - nykyistä hallituskokoomusta jatkettaisiin, sillä niinkuin puoluesihteerin esitti, niin ne muut mahdollisuudet ovat käsittääkseni ehdottomasti huonompia. Tässä maassa on säilytettävä ja suojeltava suomalaista yhteiskuntaa, suomalaista kansanvaltaa, ja minä olen vakuuttunut siitä, että silloin kun sosialidemokraatit ovat mukana myöskin maan hallituksessa, ja vaikkapa siellä on maalaisliitto, joka sinne ja tänne näyttää heiluvan, niin sittenkin kansa luottaa parhaiten nykyiseen hallituskokoomukseen, ja sehän on loppujen lopuksi A ja O koko tässä meidän yhteiskunnassamme, että tosiaan säilytetään täällä varma järjestys.

Henkilökysymykset kai ovat liian arkoja eikä niitä ole paljon puoluekokouksessa käsitelty. Mutta kun on ollut käsitys, että

puoluesihtööri jossakin vaiheessa mahdollisesti on ollut kysymyksessä hallituksen jäseneksi ja mahdollisesti asia tulee esille myöhemminkin, niin voidaan sanoa, että ilmeisesti puolueen työssä hänen aikansa ei riitä osallistua niinkuin nykyään. Mutta sen henkilökohtaisen tuntemuksen perusteella, mikä ainakin minulla on toveri Leskisestä, minulla on sellainen käsitys, että jos tilaisuus tulisi, niin käsittäakseni hänenkin voimiaan olisi hallituksessa käytettävä. Onko siihen tilaisuus, se on asia erikseen. Mutta kaiken sen perusteella, mitä vuosien aikana on tullut käsitys puoluesihtööristä, olen saanut sellaisen käsityksen.

En myöskään malta olla sanomatta, että hallituskysymyksessä on jotain salamyhkäistä. Siinähan ovat porvarit ja kommunistit juorunneet sitä ja tätä, että se ja se hallituksen jäsen on esiintynyt niin ja niin. Minun mielestäni tämä on aikamiesten kokous eikä tarvitse loukkaantua, jos otetaan puheeksi (Kokouksesta: Oikein!). - Olen varma siitä, että jokaisella ihmisellä on omat heikkoutensa ja kuka tahansa saattaa kompastua. Mutta jos sosialidemokraatit ja sosialidemokraattiset toimihenkilöt sattuvat tekemään jonkin erehdyksen, niin tiedämme, että paha kello kuuluu kauaksi ja että sitä meidän vastustajamme joskus käyttävät meitä vastaan. Meidän ei tarvitse emmekä kykenekään täällä mitään ohjeita suinkaan antamaan ihmisten käyttäytymisestä, ehkä ihmiset osaavat ja tietävät sen itse. Mutta minä sanon, ettei ole puolueen kannaltaakaan aivan samantekevää, minkälaisia vapauksia henkilöt ottavat, jotka ovat vastuunalaisilla paikoilla.

P u h e e n j o h t a j a (Skog): Minä sanoisin ensinnä tähän hallituksen täydentämisasiaan, että kuten täällä puoluesihtööri alustuksessaan jo mainitsi, niin se on lähinnä organisaatiokysymys, joskin se on henkilökysymyskin. Ennen kaikkea se on järjes-

telykysymys. Maalaisliitolla on nyt pääministeri, pääministerin sihtööri, joka kulissien takana ottaa hyvin voimakkaasti osaa asioiden käsittelyyn. Sitten siellä on Luukka, joka on kalastusministeri (Naurua) - ministeri maataloudessa, mutta hän hoitaa kalastusta (Kokouksesta: Vaalikalastusta!). Hän todellisuudessa hoitelee yleisiä asioita. Miikki, joka on toisena valtiovarainministerinä - Rantala meni ulos kai täältä, mutta minä luulen, ettei hän paljon tee, Rantala joutuu tekemään yksin. Sitten on kolmantena sosiaaliministerinä Murtomaa, joka ilmeisesti tekee vähän enemmän kuin Luukka (Kokouksesta: Ei paljon!). - Heillä on kuitenkin näin paljon henkilöitä, jotka joutuvat käsittelemään yleisiä asioita ja siistutkimaan kaikkia valtioneuvoston listoja, jotka tulevat eri ministeriöistä. Meillä taas ovat kaikki kuormitettuja varsinaisilla salkuilla.

Kun me aikanaan tällaisen jaoituksen teimme, niin meillä oli sellainen käsitys ja kanta, että pitää päästä "vallan kahvaan" mahdollisimman monessa ministeriössä. Ja se on yksi käsityskanta, joka on hyvin edullinen. Mutta menimme vähän piian pitkälle ja yleispolitiikkaa on hallituksessa joutunut sitten hoitelemaan sivutoimenaan. Ja kun kymmenessäkin eri kokouksessa joutuu hyppäämään päivän mittaan, niin kyllä monet asiat jäävät tai saavat yleiset asiat jäädä. Ja vielä sanoisin, että näiden toisten ministerien listojen tarkastaminen, joka pitää kerran viikossa toimittaa, tai parikin kertaa, koska raha-asiain valiokunta on yksi sellainen tärkeä elin ja valtioneuvoston istuntojen lista on toinen, niin näiden tutkimiseen menisi oikeastaan yhden miehen aika, niinkuin Teerimäki hyvin tietää. Se puoli on jäänyt kovin heikoksi.

Tästä oli jo puhetta vuosi sitten tästä seikasta, mutta siinä ei nyt päästy silloin eteenpäin, mutta nyt siinä täytyisi tehdä ratkaisu. Tämä on epäkohta, joka täytyy saada korjattua.

Toinen on sitten, että pitää saada sopiva mies, semmoinen, joka ymmärtää yleispolitiikkaa, on nokkela mies, joka pääsee asioista kärryille, ja kolmanneksi joka ymmärtää politiikkaa ja kykenee pääministerin kanssa keskustelemaan. Ja silloin olemme päätyneet puoluesihteeriin, joka täyttää nämä mitat kaikin puolin. Muitakin henkilöitä on ollut esillä, mutta puoluesihteerillä olisi kuitenkin paremmat mahdollisuudet. Hän on eduskunnassa mukana, hän on jollakin tavalla vielä senkin jälkeen puoluetöimiston kanssa yhteydessä, joten se sopisi hyvin, että hän olisi sellainen mies, joka ei mitään muuta tekisi kuin seurailisi ja hoitelisi politiikkaa.

Nyt valtioneuvosto joutuu niin paljon varsinkin taloudellisten asiain kanssa painiskelemaan, ettei käy enää sellainen järjestelmä, että hoidetaan varsinaista vakanssia ja tämä joutuu suoritamattomaksi. Se on kyllä mennyt tämäkin järjestelmä minun mielestäni tyydyttävästi, mutta ei sitä kauan jaksaa tällaista. Mikä pakko siihen on sitten uhrata parin miehen aika, että ne ihan kuuluvat loppuun. Kyllä kai tämä valtio jaksaa maksaa yhden ministerin palkan vielä lisää. Ja näin se on nyt järjestettävä. Siitä on jo päästy sovintoonkin.

Mitä sitten itse puolueutyöhön tulee ja puolueen johtamiseen, puoluesihteerihän on se toiminnan johtaja puolueessamme, joka istuu johtajan pallilla ja seuraa kaikkien asioiden käsittelyä ja tietysti myöskin valvoo, että pannaan täytäntöön, niin tämä täytyy järjestää sillä lailla puoluesihteerin hallituksessa olon ajaksi, että hän voi osittain olla siinä puolueutyössä mukana, mutta kyllä tietysti täytyy vt. sihteeri siksi aikaa valita, sehän on selvää. Mutta näistä asioista kai selviydymme tyydyttävästi. Pidämme kyllä huolen, ettei puoluetule siitä suuremmassa määrässä kärsimään.

Mitä sitten tulee tähän - kai tarkoitatte Messuhallin juttua? - niin sehän on asia, joka on käsitelty puolue-elimissä jo perinpohjaisesti ja asianomainen henkilö on saanut siitä huomautuksen. Kuitenkin minä, joka olen melko raitis mies, minä voin puhua tässä ihan vapaasti. Asianomainen henkilö joutui kyllä eräällä tavalla uhriksi. Näissä tilaisuuksissa, missä ministerit joutuvat olemaan, missä monta kertaa kulkevat isännät viinapullo aina kädessä ja esittävät maljoja ja pitää juoda ja "Pohjanmaan kautta", ja se on eräs rasitus ministerille nämä syömiset ja tietysti nämä maljojen juomisetkin. Ja kun on ulkomaalaisesta ministeristä kysymys, hän tulee ja nostaa maljan, kyllä siinä vississä mielessä vaikeuksia tulee. Tässä on siis paljon sellaisia lieventäviä asianhaaroja joka suhteessa. Mutta tietysti meidän, jotka edustamme puoluetta, täytyy olla varovaisia, ja asianomainen dissi tietysti voinut juoda vettä. Mutta eihän se vesi ole aina saatavissa (Naurua.). Minä kerran jouduin nostamaan maljoja eräässä tilaisuudessa, esitin että "Pohjanmaan kautta", ja viiden lasin jälkeen huomasivat, että minä join - vichyä. Mutta eihän se aina ole mahdollista tällainen, mitä minä tein.

Se, joka tekee jotain, tekee tietysti virheitäkin. Mutta samalla tietysti minä myönnän, että toverit ovat oikeassa kun pitävät tiukalla, että jotka edustavat puoluetta, niiden täytyy mahdollisimman reilusti esiintyä.

L e s k i n e n : Minä en tähän omaan henkilökysymykseeni kajoa, minä luulen, että puolue-neuvosto erinomaisen hyvin tietää, että tämä vakanssi ei minua kiinnosta. Minä olen paljon mieluummin tällaisessa hommassa tai mieluummin ainakin sellaisessa hommassa, missä saa ottaa osaa mm. nimenomaan kansainväliseen kanssakäymiseen ja yleensä noin vähän elää vapaana miehenä. Ja semmoinen kuin hallituksessaolo merkitsee säännöllistä työaikaa ja ennen

muuta semmoista, niinkuin minä sanoisin, näpertelyä ja paperisotaa, jossa yleensä en viihdy. Ettei siinä tarvitse olla mitään pelkoa.

Minä jouduin tällaiseen tilanteeseen yksinkertaisesti sen vuoksi, että kun tyrmää kaksi tyrkytettyä nimeä, jotka ilmeisesti pääministeri oli katsonut soveliaiksi, niinkuin omalta kannaltaan katsoen, ja kun eduskuntaryhmän puheenjohtajana jouduin niinkuin viime keväänäkin ja sen jälkeen toteamaan, että on skandaali, ettei asioista tiedetä tai hankita selvyyttä silloin kun tulee, ja kun toiset sanoivat, että hyppää itse ja koeta miltä se tuntuu, niin täytyy, jos se kerran on välttämätöntä, täytyy sitä asiaa näin harkita. Sehän ei ole millään tavalla loppuun käsitelty. Ja niinkuin näette, meidän olemme kansanhuoltoministeriön kautta ajaneet sitä. Ja tämä henkilökysymys varmasti edelleenkin liikkuu jonkin marraskuun lopulle, ehkä vuoden loppuun, ennenkuin siihen uudelleen palataan.

Toisaalta minä haluan aivan yhtä vilpittömästi sanoa, että minä olen jo puoluetoimikunnassa ennen puoluekokousta ja sen jälkeenkin sanonut, että tämä on minun viimeinen puoluesihteerikauteni. Ja se perustuu yksinomaan siihen selvään näkemykseen, että 8 - 10 vuotta näissä valjaissa yleensä riittää ihmiselle. En minä sano sitä, että missään muodossa jättäisin politiikan, jos sallitaan siinä kerran mukana olla. Mutta käytänkin tilaisuutta sanoakseni, että saapipahan näihin valjaisiin tulla joku muu, minä mielihyvin luovutan tämän "diktatuurin" kaikkine puolinensa, ettei sen tarvitse siis siinä minään tekijänä olla.

Nyt on tärkeintä tietysti: mitä huonommaksi konjunktuurit käyvät ja mitä vaikeammaksi politiikan tekeminen käy, niin silloin täytyy tuntea yksityiskohtia istuu sitten suunnitteluneuvostossa tai missä muualla tahansa, ja nyt on onnettomuudeksi käy-

nyt niin, että kun joka toinen päivä joutuu jotain riitaa selvittämään, saa niinkuin kaksi läksyä lukea, ja joutuu mm. pääministerin kanssa neuvottelemaan asioista, joihin yksityiskohtaisesti täytyy udella eri instansseista ja saada lisäselvityksiä. Mutta ettei niinkuin puhuttaisi sokeasti, niin menettelytapavaliokunta on käsitellyt tätä tärkeää asiaa, jatkammeko tämän hallituksen yhteistyötä vai asetammeko jotain tiettyjä varauksia, ja siinä ensimmäinen kappale kuuluu näin - jota en esitä, että tässä yhteydessä hyväksyttäisiin, mutta jokainen näkee siitä, millä varauksella olemme yhteistyössä tekemisissä:

"Hyväksyen puoluetoimikunnan ja sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän toiminnan puoluenevosto katsoo, että pyrkimyksiä taloudellisten olojemme tervehdyttämiseksi on nykyisellä pohjalla jatkettava" - Tässä siis sanotaan periaate. - "Tämä on kuitenkin mahdollista vain siten, että hallituspuolueet lojaalisesti täyttävät hallitusohjelman sitoumukset. Tässä suhteessa on esiintynyt hallituspuolueissakin oppositiota, joka pahasti hajoittaa hallituksen sisäistä yhteistoimintaa."

Ja toinen päätöslauselma, joka on vielä kärkevämpi ja joka on puoluetoimikunnan esittämä ja koskee vuokrakysymystä:

"Hyväksyen eduskuntaryhmän ja puoluetoimikunnan kannan vuokrakysymyksessä puoluenevosto toteaa, että päätöksen tekeminen vuokrien korottamisesta nykytilanteessa on hallituspoliittisista syistä mahdollinen vain siten, että samanaikaisesti päätetään muista hallitusohjelmaan kuuluvista mutta vielä avoinna olevista kohdista." - Siis juuri SAK:n toivomusten mukaisesti. - "Siten on mm. vihdoin saatava esitys laiksi maataloustulon vakauttamiseksi sillä tavalla kuin talouspoliittinen suunnitteluneuvosto on lausunnossaan esittänyt."

Kun siis hallituskysymyksestä keskustellaan, tarkastellaan nämäkin.

O j a n e n : Peruutan (Puheenjohtaja: Kiitos, toveri!)

R o m p p a n e n : Minä olen sitä mieltä myöskin, että hallitusta maalaisliiton kanssa on kaikesta huolimatta jatkettava, mutta ei mihin hintaan tahansa. Kun maalaisliittolaiset ovat nyt semmoisia propagandamestareita, niin nehän ovat julkisen sanan palstoilla maalailleet, että sosialisteilla on hyvin kova vallanjano, ja erityisesti puoluesihteerin on leimattu vallantavoittelijaksi. Näin minä olen lukenut maalaisliittolaisista lehdistä ja myöskin kuunnellut radiosta (Leskinen: Näkeehän päältä päinkin!). Ei se juuri päältä päin ole näkynyt, vaikka tarkasti on katsottukin (Naurua). - Mutta aika tekee meidän hyväksi työtä. Kun tilanne on näin, että jos meneekin vuoden vaihteeseen, niin silloin voidaan osoittaa, että se on ollut vain Kekkonen-konsteja. Minulle sanoi yksi maalaisliittolainen politiikkamies, että kun Kekkonen on välistävetäjä, niin voidaan propagandavoittoa savuttaa. Jos hallituksen vaihdos menee niinkuin vuoden vaihteeseen, silloin voidaan osoittaa kentällä, ettei niin kovin tiukka se meidän hallitushalu ollut.

Sitten ehdot on oikein sopivat, niihin voi yhtyä täydestä sydämestään. Selvästi maksetaan maalaisliittolaisille kalavelat vetämällä äänestäjäjoukkoja.

Se on lähentänyt hallitusyhteys kentälläkin, että kunnallispolitiikassakin voidaan ajatella jonkin verran yhteistyötä maalaisliiton kanssa eikä vain valtiollisesti.

Joka tapauksessa onhan maata hallittava jonkun, ja kun on päästy käsiksi, hallitaan niin kauan kuin on tilaisuus (Naurua).

P u h e e n j o h t a j a : Se on oikeata puhetta.

T e r v o : Minä olen pyytänyt tämän puheenvuoron toveri Mikkosen kohdalla, että se henkilö, jota hän tarkoittaa, olen minä, niinkuin hyvin tiedetään. En halua esittää mitään puolustukseksi. Se oli kompastus, joka miehelle joskus sattuu. Minä en halua puolustaa sen vuoksi, että kuten toveri Skog sanoi, minä olisin voinut ottaa vettä "Pohjanmaan kautta". Minä olen yleensä pyrkinyt noudattamaan toiminnassani tai suhteissani alkoholiin verrattain suurta pidättyväisyyttä. Tällä kertaa minä en siinä onnistunut. Minä en halua kieltää, että olin alkoholin vaikutuksen alaisena. Jos minä olisin tiennyt silloin sinne mennessäni - asiaan liittyy eräitä yksityiskohtia, joihin en halua puuttua; en halua esittää lieventäviä asianhaaroja - jos olisin tiennyt, että minun oli ilmoitettu olevan sairaana, en olisi tullut, mutta minä en tiennyt. Ja sen jälkeen kun olin tullut, en voinut olla esiintymättä, koska se olisi selitetty ulkopoliittiseksi mielenosoitukseksi, kun oli toisen maan ministeri läsnä. - Tämä siitä.

Se, että en ole vetänyt asiasta tähän mennessä johtopäätöksiä, johtuu siitä, että olen keskustellut tovereiden kanssa ja asia on, niinkuin ilmoitettiin, käsitelty ryhmän piirissä ja minulle on ilmoitettu, että minun ei tarvitse vetää johtopäätöksiä, vaan että se käsittely, joka tässä on minun osakseni tullut, riittää. Ilmoitan kuitenkin avoimesti puolueen neuvostolle, että olen valmis vetämään vieläkin johtopäätökset sikäli kuin puolueen neuvosto pitää sitä tarpeellisena.

Ja enempään minulla ei sitten olekaan.

T a m m i n e n : Kun sosialidemokraattinen puolue on nyt

näinkin vakavasti asettautunut kantamaan vastuuta maan talouselämän vakaannuttamisesta ja yleensä olojen kansanvaltaisesta kehittämisestä, on minun ymmärtääkseni välttämätöntä, että tätä suuntausta edelleen jatketaan. Tähänastiset toimenpiteet ovat monta kertaa hirveästi koskeneet kaikkia palkkatyöntekijöitä ja pikkuviljelijöitä, mutta se on ollut uhrausta yhteisten asiain puolesta ja vähitellen ilmeisesti kaikissa piireissä opitaan antamaan arvoa tämän tapaiselle kansallistustunteelle, joka toisinaan on raskastakin kannettavaa.

Ymmärrän, että hallituskysymystä pohdittavaksi voi tulla eteen tilanteita, joissa meillä on mahdollisuuksia lisätä tuota edustustamme nykyisestään, ja kun näinkin vakavasti tähän mennessä on oltu siinä mukana, pitäisi käyttää tuota tilaisuutta hyväksi. Minä näkisin, että puolueen menestyksen ja kehityksen uhallakin me voisimme uhrata puoluesihteerin tähän tehtävään, ja näkisin, että hänelle tähänastisen toimintansa perusteella ja ennen kaikkea tämän iltaisen laudatur-työnsä - tarkoitan tilannekatsausta - jälkeen voidaan varata, jos mahdollista vaativampikin paikka kuin tuollainen joku jonkinnäköisen yhtenäisyysministerin (Puheenjohtaja: Kansliaministerin:) - kansliaministerin paikka (Puheenjohtaja: Tärkein paikka pääministerin jälkeen:). No pahtakoon pääministeriksi (Naurua.). Ulkoministerinkin paikka tulee avoimeksi, tuleehan muitakin. Uskon, että Leskinen voisi hoitaa muitakin tehtäviä. Mutta jos kysymys on siitä, voidaanko hänet uhrata puolueen edun puolesta tällaisiin tehtäviin, niin minä olisin valmis puolestani tällaista ajatusta kannattamaan.

N i l s s o n : Leskinen viittasi tässä lausunnossaan hallituspuolueiden lojaalisuuteen, ja siinä on kai lähinnä tarkoitettu maalaisliittoa, mutta kyllä se koskee vielä paljon enemmän ruot-

salaista kansanpuoluetta, ja minä katsoisin, että puolueella olisi täysi syy kiinnittää huomiota tämän hallituspuolueen lojaalisuuteen. Kerta kerran jälkeen saadaan eduskunnassa nähdä, että kun tulee äänestys, niin siinä on korkeintaan puolet siitä puolueesta mukana ja toinen puoli on oppositiossa. Sama koskee myös maalaisliittolaista linjaa. Siellä on olevinaan maalaisliittolainen linja, mutta itse asiassa heti kun tulee ratkaisu, niin on joka mies melkein kokoomuksen sisällä oppositiossa. Tämä johtuu siitä ilmeisesti, että on ollut olevinaan jonkinlainen tarve pitää tätä puoluetta mukana hallituksessa jonkinlaisena tasapainoittavana tekijänä. Mutta kun parlamentaarinen tilanne on tällainen, niin tämä joutuu kyllä aivan toiseen arvoon. Nyt he ovat sellaisessa asemassa, että voivat juostamissa tahansa, että me olemme tärkeä puolue, jota tarvitaan hallituksessa, me olemme niin viisaita ja niin hyviä. Tämä on eräs syy, minkä takia ruotsinkielisen sosialidemokratia ei pääse eteenpäin, koska kerran sos.-dem. puolue ilman muuta hyväksyy heidät joka kerta hallituskumppanikseen. Jos tie hallitukseen olisi pystyssä, niin tällöin muuttuisi tilanne ja meillä olisi paljon paremmat mahdollisuudet. Sama koskee maalaisliittolaisia. Jos heille tehtäisiin kuten ruotsinkieliselle porvaristolle, niin se olisi sekä ruotsinkieliselle väestölle että koko valtiolliselle elämällemme paljon parempi kuin nykyinen tilanne.

Näin ollen esittäisin, että puolue hyvin vakavasti ottaisi harkittavakseen, onko syytä tulevaisuudessa enää lähteä muodostamaan hallitusta sillä perustalla, että ruotsalainen kansanpuolue on mukana. Tietenkään tähän hallitukseen se ei koske, mutta se on periaatteellinen kysymys, joka voi olla hyvinkin kauaskantoinen merkitykseltään. Jos me saisimme poliittiset olosuhteet ja suhteita ruotsinkielisen väestön keskuudessa suurin piirtein samalaisiksi kuin suomenkielisen, niin me voisimme voittaa ehkä loppu-

jen lopuksi viisikin edustajapaikkaa, ja silloin sosialidemokratian asema koko parlamentaarisessa elämässä olisi aivan toinen ja silloin olisi hallituksessa tulevaisuudessa, mikäli muodostetaan samalle pohjalle kuin nykyinen, paljon varmempi parlamentaarinen pohja.

K e t o l a : Hallituksessa olo ei varmastikaan puolueen kannalta ole ollut helppoa näinä aikoina, kun puolue on ollut matkassa, eikä niille henkilöille myöskään, jotka ovat joutuneet ottamaan vastuun. Siinä tulee toisinaan varmasti kovia koettelemuksia eteen. Yritetäänhän kaikella tavalla jalkakamppia niin puolueelle kuin henkilöillekin, jotka ovat hallituksessa. Näin on käynyt henkilön kohdalta, josta äsken keskusteltiin. Niin on käynyt monelle aikaisemminkin. Mutta en minä ainakaan olisi valmis heittämään miestä tämän takia pesuveden mukana ulos. Opiksi nämä kaikki ovat kullekin, kun tulee tuollainen kohta.

Mitä tulee kysymykseen, että jatkettaisiin hallituksessa yhteistyötä maalaisliiton kanssa, niin vaikka siinä joutuu paljon arvostelun kohteeksi, niin kuitenkin siitä löytyy monta myönteistä tulosta, ja näin ollen olisin sitä mieltä, että yritettäisiin jatkaa ja pitää ohjaket niin kireällä kuin se on mahdollista.

Mitä tulee tähän nyt esillä olevaan hallituskysymykseen ja yleensä tällaisiin tärkeimpiin kysymyksiin, joita ei voida esim. puolueen lehdistössä julkaista tai puolueen avoimilla kiertokirjeillä tiedottaa, niin joskus tulee mieleen, että olisikohan mahdollista esim. puoluepuoleiston jäsenille jotain muuta tietä väliaikoina antaa tuollaisia tiedoituksia, että olisi tilanteen tasalla ja tiukan paikan tullen voisi niistä joitakin selostaa paikalliskunnallaan (Kokouksesta: Oikein!).

K i v i : Kun on käsiteltävänä hallituskysymys ja hallituk-

sessä mukanaolo, niin haluaisin palauttaa mieliin vain sen ajan, jolloin me yleensä olimme oppositiossa ja kielteisellä kannalla hallituksessa mukanaoloon. Silloin asia oli niin, että porvaristo kertakaikkiaan hoitaa maan asioita mielensä mukaan. Olihan meillä lyhyt oppositiokausi tässä välilläkin ja se osoitti jo kyllin selvästi sen turmiollisuuden, mitä siitä aiheutui.

Minä katsoisin, että syytä yhteistyöhön maalaisliiton kanssa on jatkuvastikin olemassa. Se lankeaa jo siitä, että meidän poliittiset olosuhteemme ovat sellaiset kuin ne ovat. Meidän omat voimavaramme eivät ole riittävät maata hallitsemaan. Silloin luonnollinen ratkaisu on se, että yhteistyötä maalaisliiton kanssa on jatkettava.

Täällä toveri Romppainen mainitsi, että hallituksessaolo ei saa jatkua kuitenkaan hinnalla millä tahansa. Se pitää paikkansa, mutta tuo hinta on kunakin ajankohtana arvioitava sitä taustaa vastaan, mikä tilanne kulloinkin on. Minä epäilen, että kehitys tulee vaikeutumaan meidän yhteiskunnassamme yhä jatkuvasti, myöskin tuo taloudellinen puoli, työttömyyskysymys tulee erittäin raskaana olemaan esillä. On erittäin tärkeää, että silloin ovat hallituksessa meidän edustajamme tätä asiaa hallituksessa hoitamassa ja valvomassa, etteivät sitä pääse porvarit yksin hoitamaan. Tämä on eräs tausta, joka minun nähdäkseni ratkaisevalla tavalla vaikuttaa siihen, että meidän hallituskumppanuutta täytyy maalaisliiton kanssa jatkaa.

Mitä sitten tulee siihen kysymykseen, että hallitukseen olisi saatava hallitussopimuksen mukaisesti yksi mies lisää, niin pidän sitä aivan paikallaanolevana ja olen sitä mieltä, että pitää siitä pitää tiukasti kiinni. Puolueen kannalta pidän sitä valitettavana, että toveri Leskinen joudutaan sinne sijoittamaan, mutta olosuhteet

ovat sellaiset, että meillä tuskin toista sellaista miestä on tälle paikalle asettaa, jos katsomme asiaa sitä taustaa vasten, mitä toveri Skog lyhyesti hahmotteli niitä tehtäviä, mitä hänelle hallituksessa on ajateltu. Näin ollen minä täysin hyväksyn puoluetoimikunnan sen linjan, että toveri Leskinen tälle paikalle koetetaan asettaa.

Mitä sitten tulee toveri Tervon kysymykseen, Tervohan ikäänkuin alisti puoluepuolesta päätettäväksi, tuleeko hänen jatkaa tehtäväänsä hallituksessa vai vetää johtopäätökset tuon ikävän välikohtauksen johdosta, minä puolestani olisin valmis sanomaan tässä asiassa sen, että mies, joka jotakin tekee, saattaa tehdä myöskin virheitä. Tämä virhe oli valitettavasti eikä sitä muuksi voida muuttaa, mutta se panos, minkä toveri Tervo on hallituksessa ollessaan tuonut ja yleensäkin meidän puolue-elämässämme, on siksi suuriarvoinen, että tämän seikan takia meidän ei ole syytä ruveta hänelle antamaan sellaisia ohjeita, että hän paikkansa jättäisi. Minä tunnen hiukan yksityiskohtia ja taustaa tässä asiassa ja ymmärtää varsin hyvin, että tällainen erehdys on ollut mahdollinen. Ja pidän sitä suuremmalla syyllä valitettavana sitä kuin tiedän, että toveri Tervo on tässä asiassa hyvin kohtuullinen ollut alkoholin käyttöön nähden, ja että juuri hänelle on tällainen ikävä erehdys sattunut, se on vielä valitettavampaa. Jos olisi tällainen mahdollisuus ollut, siis yleiseen alkoholin käyttöön nähden, niin olisi sen voinut ymmärtää, että silloin tulee erehdys helpommin, mutta kyllä minäkin olisin halunnut nähdä sen miehen, joka neuvotteluja olisi käynyt tämän naapurimaan edustajien kanssa eikä olisi osallistunut niihin Stalinin maljoihin. Minä luulen, että vaikeata se olisi ollut hoitaa. Ainoa keino olisi ollut tietenkin se, että olisi kertakaikkiaan käyttänyt

vettä (Skog: Mutta kun ei sitä ole aina saatavissa.) - ei ole aina saatavissa. Ja tilanne on se, että vastapuoli ei aina ymmärrä sitä myöskään, sillä se voidaan ottaa myöskin halveksimisena. No, velvollisuudentuntoisena miehenä Tervo tietysti viimeiseen asti halusi täyttää tehtävänsä, ja kun erehdys tuli, niin se tuli tässä muodossa.

Lyhyesti sanottuna minä puolestani olisin ainakin sitä mieltä, että puoluepuolesta voisi täyden luottamuksensa toveri Tervolle antaa jatkuvastikin.

K a u k i n e n : Yhtyisin lyhyesti sanottuna toveri Kiveen, että hallitusyhteistoimintaa on jatkettava niillä edellytyksillä, jotka puoluetoimikunnan ja tämä valmistusvaliokunnan esitys, minkä toveri Leskinen esitti, sisältää. Ja tähän toiseen asiaan, josta toveri Kivi viimeksi mainitsi, olen myöskin sillä kannalla, että asia on loppuun käsitelty sillä vakvalla huomioimisella, jonka puoluepuolesta on tässä asiassa tehnyt ja asia on sen lisäksi, mitä eduskuntaryhmä on sanonut ja mitä eduskuntaryhmä ja mahdollisesti puoluetoimikunta on asiasta sanonut, loppuun käsitelty.

P a l m : Haluan myöskin mainita, että yhdyin täydellisesti toveri Kiven lausuntoon.

P u h e e n j o h t a j a : Minun täytyy pyytää anteeksi toveri Peltoselta, sillä hän halusi lausua tässä kohdassa "Puolueemme asema" muutaman sanan, ja minä luovutankin nyt hänelle puheenvuoron.

P e l t o n e n : Puheenjohtajan nujja oli niin joutuisa, etten ennättänyt ottaa huomioon sitä, että kirjallinen puheenvuoropyyntöni on saattanut mennä ohitse.

Minun puheenvuoroni oli pyydetty tuota "onnetonta" 13. kohta koskien. Puoluesihteri Leskisen esitys oli tavattoman naseva ja osuva; niinkuin keskustelu täällä on osoittanut, mutta tällä kohtaa minusta tuntuu, että siinä on menty sellaisiin otaksumiin, jotka eivät aivan sellaisinaan pidä paikkaansa. Niinpä sellainen sanonta kuin että "luottamus puolueeseen olisi lisääntymässä" sie-tää tarkistusta ja samoin siinä toinen kohta, joka koskee opposi-tion asemaa ja jossa sanotaan, että "Oppositio puolueiden asema on ollut tavattoman kiitollinen, mutta ne ovat käyttäneet sitä mahdol-lisuuksiinsa nähden järjettömällä tavalla". Toivottavasti näin on asian laita, mutta kyllä siinä järjestäytymistä on tapahtunut ai- van riidattomasti.

Täällä aikaisemmassa keskustelussa on jo kiinnitetty huomiota moneen sellaiseen asiaan, jotka koskevat välittömästi puolueemme asemaa kentällä, ja myöskin todettu, että puolue, kun se on halli-tuksessa mukana, joutuu osallistumaan ja tekemään sellaisia ratkai-suja, jotka aina jollakin tavoin tallaaavat tietyn eturyhmän var-paille. Vuokrakysymys, josta täällä keskusteltiin, on myös sellai-nen mielestäni. Jos vuokria korotetaan, niin vuokralaiset eivät sii-hen tule olemaan tyytyväisiä ja puolueen aikaisempi pitkittävä asenne tähän vuokrankorotusjuttuun on taas saanut talonomistajapii-reissä meitä vastaan nousevan mielialan. Jos tämä ratkaisu tehdään, niin tokkohan me saamme talonomistajista seuraavissa vaaleissa mi-tään kannatusta, kun toisaalta on varmaa, että menetämme myös vuok-ralaisten äänistä vastustajillemme.

Nämä ovat muutamia detaljeja. Meidän puolueemme on muodostunut sellaiseksi, että se ei ole enää pelkästään työväenluokan puolue, toisin sanoen työväen elintaso on sikäli noussut, että tähän puolueeseen tai sen kannattajapiireihin kuuluu jopa talonomistajia, ja

sen kannattajapiireihin lukeutuu myöskin jopa yrittäjäpiirejä aina suksitehtailijoita myöten. Mitä yleensä puolue hallituspo-liittisesti tekee, en ainakaan tähän mennessä ole nähnyt sellais-ta ratkaisua, joka välittömästi kokonaisuudessaan olisi koitunut kokonaan puolueen eduksi, vaan se on ollut jonkun tietyn ryhmän etujen mukainen, ja kun näitä ryhmäjakoja on riittävän paljon, niin olemme saaneet tuon ryhmäetupolitiikan kannalta aika paljon vastatuulta, kun ajattelemme tulevaisuutta, ja että eripuraisuut-ta ovat porvarit kyenneet käyttämään menestyksellisesti propagan-dassaan hyväkseen. Olemme joutuneet olemaan eräänlaisena yleis-hyvän puolueena, tehtävänäme koko maan ja kansan etu, ja näin täytyykin olla, mutta oppositio on toisaalta käyttänyt hyväkseen niitä tilanteita, joita on syntynyt, ja se nyt vetoaa ryhmäetui-hin ja yksityisiin etuihin mitä häikäilemättömmällä tavalla. Ja kun me tiedämme, että tuo ryhmäetupolitiikka, jota ammattiyh-distysliike käytännössä meilläkin edustaa, sivuaa hyvin lähei-sesti itsekutakin yksilöä, niin vaalien kannalta tulevaisuus ei näytä niin perin hyvältä.

Kun minä yritän kiiruhtaa tässä, niin en kykene riittävän selvästi tuomaan ajatuksiani esille, mutta tämä pelko on kyllä olemassa. Jos onnistumme saamaan jotakin hyvää hallituspoliitti-sesti aikaan, niin oppositiopuolueet ovat valmiit tuon kaiken hyväksi profanoimaan; kaikki ne hyvät saavutukset, mitä mahdol-lisesti on ollut.

Täällä mainittiin jo pohjolan teollistamisjuttu. Niin hyvä asia kuin se onkin, se on mennyt Kekkosen tilille ja kansa luu-lee näin, eikä sille mahda mitään. Ja mitä taasen tuohon kansan-huoltoministeriön puuhaan tulee, johon meidän puolueemme on syy-tön, niin koko kansa uskoo, että se on sosialidemokraattisen hal-lituksen tyhmyyden tulos. Oppositio on kyennyt käyttämään erin-

omaisen hyvin asemaansa ja löytänyt kaikista tehdyistä ja tekemättä jättämisistä jonkun hyvän asian ja ottanut sen omakseen.

Minun nähdäkseni tämä edellyttää sitä, että meidän on jo nyt vaaleja silmällä pitäen kyettävä vetämään joitakin johtopäätöksiä, ryhdyttävä tekemään analyysia tilanteesta, tässä mielessä analysoitava mm. kaikkien eri puolueiden aatepohja ja edelleen analysoitava niiden suhde päivänpoliittisiin kysymyksiin, näihin päivänpolttaviin ratkaisuihin ja saavutuksiin, ja täten ryhdyttävä etsimään vastaista vaalitaistelua varten itsellemme sellaisia käyttökelpoisia aseita, että voimme menestyksellisesti käydä vaalitaisteluun käsiksi. Vaalithan ovat vielä runsaan vuoden takana, puolentoista vuoden takana, mutta tämä nähdäkseni on välttämätöntä.

Täällä oli esillä mm. myöskin toveri Tervon tapaus. Se on hyvin valitettava tapaus, sitäkin suuremmalla syyllä, koska se on ainoa. Jos aikaisemmin olisi näitä tapahtunut, niin puolueen rangaistus olisi ollut sangen ankara. Minä en kuitenkaan siihen sen enempää puutu, vaan yhdyn kaikkeen siihen, mitä täällä asian yhteydessä lausuttiin, eikä meillä muutenkaan ole syytä noudattaa ankaraa menettelytapaa, koska se johtaisi ehkä vastaisuudessakin joillekin kyvykkäille yksilöille sattuneiden erhetysten johdosta ikäviin toimenpiteisiin ryhtymiseen, poistamaan johtoportaista kyvykkäitä miehiä. Kuitenkin tämäkin seikka on joutunut kaikkien puolueiden taisteluaseeksi ja käyttävät ne sitä menestyksellisesti ja sitä vastaan, herra paratkoon, on hyvin vaikeata kentällä taistella, puolustaa ja lyödä vastaiskuja. Tämä on myöskin sitä poliittisen elämän madaltumisen osoitusta, siis tällaisenkin aseiden käyttö, mutta toisaalta se asettaa hyvin tiukan velvoituksen puolueen johdossa olevien miesten hartioille siitä, miten he julkisissa tehtävissä ollessaan esiintyvät ja

käyttäytyvät. En halua tästä sen enempää sanoa, mutta meidän puolueemme viime puoluekokouksessa hyväksytyn periaateohjelman eettinen sanonta, niin niukka kuin se onkin, asettaa tässä suhteessa velvoituksia, ei vain jäsenistölle, vaan myös puolueen johdossa oleville henkilöille. Heidän täytyy kaikissa vaiheissa pystyä olemaan esikuvaksi kelpaavia ihmisiä.

Kun siis näin yleispolitiikassa muut puolueet pyrkivät hankkimaan vaalivaltteja vetoamalla yksityisiin ja ryhmätuihin, meille ei ilmeisesti jää muuta vaalivalttia - koska kompensaa­tion saaminen edessä olevissakin kysymyksissä on hyvin vaikeata - muuta kuin se, että me edustamme koko maan ja kansan etua. Tämä linja täytyisi koettaa saada kaikin mahdollisin keinoin puolueen vastaisessa politiikassa ja propagandatyössä yhä selvemmin näkyviin.

P u h e e n j o h t a j a : Keskustelu on päättynyt.

TYÖVÄEN ARKISTO

SOS.-DEM PUOLUE

PUOLUENEUVOSTON PÖYTÄKIRJAT

1947 – 1952

RULLA 39

KUVANNUT

MONIKKO OY

1981

LOPPU